



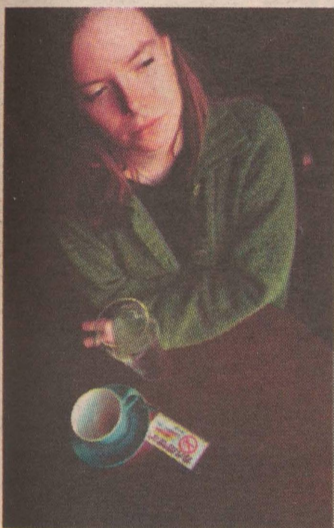
Vår?

Side 24-25

Jazz

Guro Johansen fra Tennskjær er i ferd med å etablere seg som jazzsanger.

Side 23



Barbereren fra Senja

Møt mannen som ble beleiret av pressen da han oppfant håndtak til toalettet.

Side 26

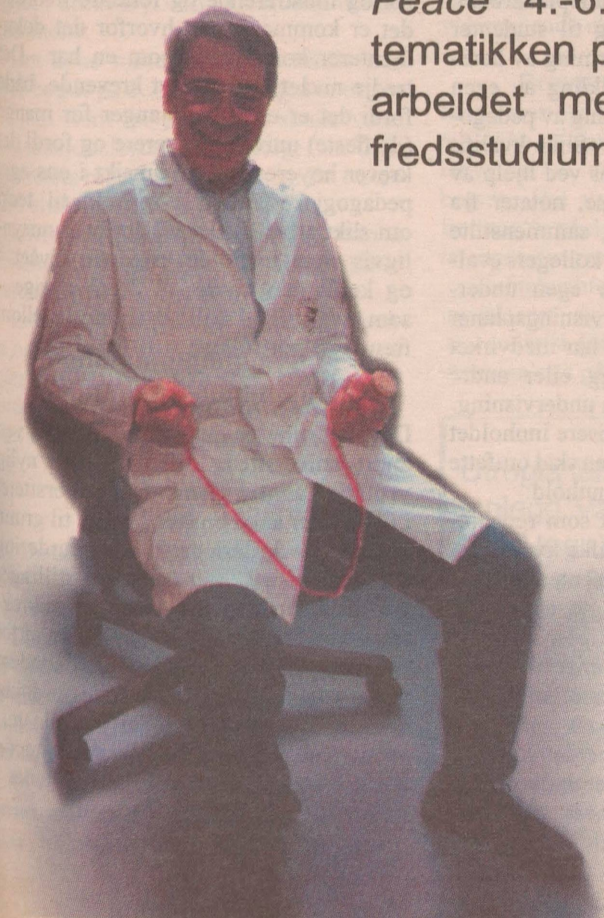


FOTO: OLA RØE

Fredslabyrinten

Universitetet i Tromsø står vertsklare for den internasjonale fredskulturkonferansen *Higher Education for Peace* 4.-6. mai. Universitetet tar tematikken på alvor og har påbegynt arbeidet med å få Norges første fredsstudium til Tromsø.

Logo for konferansen er Universitetets labyrint. Over 200 bidragsytere og 500 deltakere skal forsøke å finne veien ut av labyrinten.



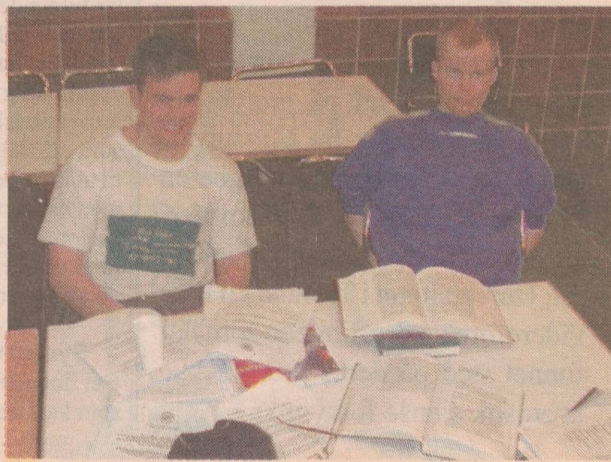
Side 5

Prioriterer eksamen

Mens Universitetet syder av fredsaktiviteter ønsker studentene å konsentrere seg om eksamen.

Statsvitenskapsstudentene Johan Ailo Kalstad og Jan Arild Hansen har ikke tid til å delta på konferansen.

Side 5



Krig og fred og politikk og sann

■ Universitetet står snart i fredens tegn. Torsdag 4. mai braker den tre dager lange internasjonale fredskulturkonferansen løs. Rundt 500 deltakere skal inntra Tromsø og Breivika. Til og med kronprinsen kommer. Universitetet har som delarrangør sjansen til markere seg – både nasjonalt og internasjonalt – som et arnested for fredsskapende nybrottsarbeid.

■ Under tittelen Høgere utdanning for fred tar konferansen sikte på å skape en fredskultur. Hva er da mer naturlig enn å ta tak i tematikken rundt konferansen og bygge det videre til et eget utdanningstilbud. For i dag kan ikke Norge tilby et eneste studietilbud innen fredsstudier og konfliktløsning. Her har Universitetet i Tromsø mulighet til å gjenreise sin tydelige profil og utvikle et viktig konkurransefortrinn.

■ Universitetet i Tromsø har vært i forkant og gjort hjemmeleksen sin. Et masterstudium i fred, etnisitet og demokratibyggning er allerede under utarbeidelse. Men velviljen stanser i det øyeblikk det blir et spørsmål om penger. Man ønsker ingen eksterne representanter i utvalget som skal utarbeide fagplanen og studiet skal opprettes kun basert på eksisterende kompetanse.

■ I tillegg ønsker man seg et masterstudium, der hovedmålgruppen er utenlandske studenter. Også dette er økonomisk motivert med håp om støtte fra bistandsbudsjettet gjennom å ta opp studenter fra u-land. I praksis vil det si at norske studenter stadig vil stå uten et fullgodt studietilbud i Norge. For ikke å snakke om studenter på laveregrad.

■ Universitetet har valgt å plassere seg trygt på gjerdet og vente på et pålegg fra Mjøsutvalget. Man gir slipp på muligheten til å være i forkant. Fredskonferansen vil slik sett passere uforstyrret: Universitetet i Tromsø vil ikke videreføre de drøftingene som har funnet sted på deres grunn. Ikke la en slik sjanse forsvinne.

Universitetet i Tromsø har besluttet å oppfordre søkere til vitenskapelige stillinger å fremvise dokumentasjon på sine undervisningskvalifikasjoner. Tanken bak er at en fokus på undervisningsferdighet vil forbedre studiekvaliteten.

Mappedokumentasjon av pedagogiske kvalifikasjoner

Professor
Gunnar Handal
Fagområdet for
universitetspedagogikk
Universitetet i Oslo



13. april i år fattet styret ved UiTø vedtak om å "oppfordre søkere til vitenskapelige stillinger om å synliggjøre undervisningsegenskaper i form av undervisningsmapper". Samtidig anmodet styret universitetsdirektøren om å initiere et samarbeid med de øvrige universitetene om å gjøre felles sak om innføring av slik 'mappedokumentasjon' av pedagogiske kvalifikasjoner ved søknader til vitenskapelige stillinger. Vedtaket markerer en vilje til å finne veier for å vektlegge pedagogiske kvalifikasjoner sterkere ved vurdering av søkere til lærerstillingen ved universitetet.

Begrenset tiltro

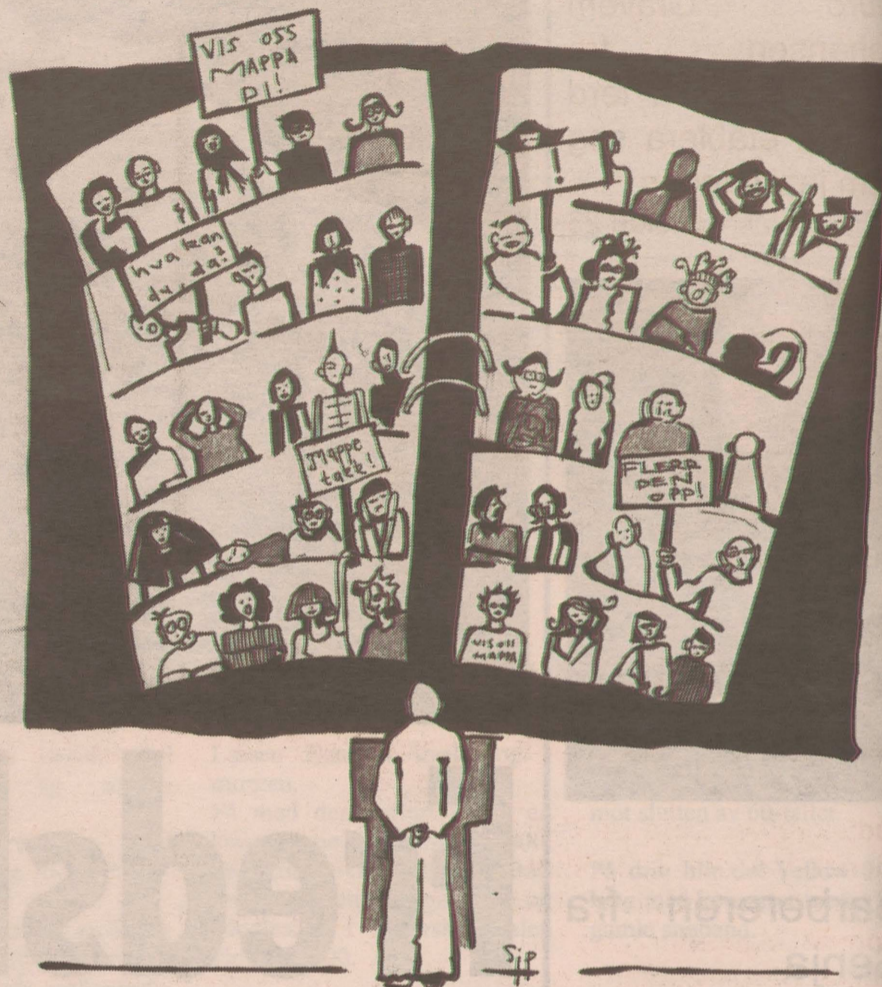
Alle universiteter har regelverk og veiledninger som gir inntak for å vurdere og vektlegge pedagogiske kvalifikasjoner ved vurdering av søkere til undervisningsstillinger. Imidlertid er det i den akademiske kulturen en begrenset forståelse av hva slike kvalifikasjoner egentlig er, og om og hvordan de kan dokumenteres. Søkere kan også – med god grunn – ha en begrenset tiltro til hvilken betydning slike kvalifikasjoner vil bli tillagt i vurderingsprosessen. Dette medfører at søkere dels ikke riktig vet hvordan de skal fremstille og dokumentere sine pedagogiske kvalifikasjoner og dels er tvilende til om det har noen betydning at de gjør det. Det medfører videre at de sakkyndige får lite materiale å arbeide med om de prøver å legge vekt på slike kvalifikasjoner, fordi dette i liten grad er inkludert i søknader og vedlegg. Dermed utvikles ikke de sakkyndiges kyndighet i slik vurdering og heller ikke tradisjonen for å vektlegge slike kvalifikasjoner. Bruken av 'mappedokumentasjon' kan være én måte å bedre denne situasjonen på.

Vanlig for andre

Begrepet 'mappedokumentasjon' eller bruk av 'portfolio' har vært kjent og brukt lenge i frie yrker som arkitekt, designer og bildende kunstnere. Også for lærere i høyere utdanning er begrepet kommet i vanligere bruk i utlandet i de senere år, opprinnelig på initiativ av de kanadiske universitetslærernes egen fagorganisasjon som alt tidlig på 1970-tallet tok initiativ til at lærerne selv skulle legge frem dokumentasjon av sine pedagogiske kvalifikasjoner gjennom en 'dossier'. Det har imidlertid ennå ikke funnet sin plass i norsk høyere utdanning.

Systematisering av innholdet

Det finnes etter hvert en rekke bud på hva som kan inngå som innhold i en pedago-



gisk 'mappe' eller 'portfolio'. Det viktigste å slå fast i denne sammenhengen, er at en må tenke videre enn tradisjoner og ryggmargsreflekser tilsier. I en portfolio dreier det seg om å dokumentere kvalifikasjoner knyttet til studieplanarbeid, veiledning, tilbakemelding til studenter på skriftlige arbeider, utforming av lærebøker og læremidler, utvikling av egen undervisning, gjennomføring av pedagogiske fou-prosjekter m.m. Slike kvalifikasjoner kan dokumenteres ved hjelp av rapporter fra fou-arbeidene, notater fra utviklingen av egne kurs, sammenstilte resultater fra studenters og kollegers evalueringer, video-opptak av egen undervisning, studie- og undervisningsplaner eller eksamensopplegg en har medvirket til å utvikle, dagbok/logg eller andre refleksjonsnotater fra egen undervisning. En annen måte å systematisere innholdet i portfolioen på, er å si at den skal omfatte tre typer (eller nivåer) av innhold:

- Beskrivelse (egen tekst som redegjør for hva en har gjort og hvilke kvalifikasjoner en mener dette representerer)
- Dokumentasjon (utvalgte eksempler på 'artefakter' som illustrerer hvordan disse kvalifikasjonene kommer til uttrykk i praktisk pedagogisk virksomhet).
- Refleksjon (egen tekst som viser hvordan en tenker om dette arbeidet, hvordan en har forandret og utviklet undervisningen gjennom refleksjon over erfaringer en har gjort og tilbakemeldinger en har fått).

Det første nivået er det enkleste og det som ligger nærmest det en kan finne i en (utvidet) CV. Det andre nivået krever mer, fordi en skal ha tatt vare på slikt materiell, kunne velge ut noe som er eksemplarisk og illustrerende og forklare hvordan det er kommet til og hvorfor det dokumenterer kompetanse som en har. Det tredje nivået er det mest krevende, både fordi det er en uvant sjanger for mange (de fleste) universitetslærere og fordi det krever høyere grad av innsikt i ens eget pedagogiske arbeid i forhold til teori om slikt arbeid. Det vil derfor sannsynligvis være innholdet på dette nivået – og koblingen av det til de to øvrige – som tydeligst vil skille kvalitativt mellom fremlagte portfolioer.

Spennende initiativ

Det skjer ting på dette området også ved andre universiteter. Et mål i den nylig vedtatte Langtidsplanen for Universitetet i Oslo viser at en ønsker å legge til grunn en bredere kriterieprofil ved vurdering for ansettelse i vitenskapelige stillinger enn hittil. Dette viser at universitetsdirektøren ved UiTø kanskje ikke får en altfor vanskelig oppgave når han skal sondere mulighetene for å få til en felles ordning med 'mappedokumentasjon' ved alle universitetene. Det er gledelig og spennende at UiTø nå tar initiativet i dette arbeidet.

På et åpent møte i mars diskuterte man blant annet studiekvalitet. Studentene fikk nok en gang ris for sitt lave engasjement i læringsprosessen. **Vegar Andreassen** undres om det bare er når studentene samles i undervisningsøyemed at ikke alle deltar aktivt?



BETENKT: De få oppmøtte studentene satt på første benk. Hvor godt forberedt var resten av forsamlingen?

FOTO: JON TERJE EITERÅ

Utropia
Studentavisa i Tromsø

...er et organ for
studentene i Tromsø.
Avisa gis ut med
støtte over
semesteravgifta.

Ansvarlig redaktør:
Vegar Andreassen

Kulturredaktør:
Inger Nilsdotter Bråtveit

Fotoansvarlige:
Hanne Stien
Marit Ljøsne

Daglig leder:
Eskild Andersen

Internettansvarlig:
Thomas Johansen

Redaksjonen:
Anders Lilleheim, Harald Groven,
Halvor Johannes Lie, Hadi Lile,
Ingrid Klein-Hedlund, Irene Foss,
Jon Terje Eiterå, Kari Mette D.
Eliassen, Krister Brandser, Marte
Bull-Njaa, Matthias Zielke, Michael
Wynn, Ole Martin Jenssen, Reidun
Faye, Rune Thomassen, Siri J.
Pedersen, Trine Andreassen,
Ingvild Valberg

Adresse:
Universitetet i Tromsø
Hovedgården
9037 Tromsø

Telefon:
77 64 53 66

Faks:
77 64 51 99

E-post:
utropia@utropia.no
Internett:
http://www.utropia.no

Annonsepriser:
Kontakt oss for tilbud
email: annonse@utropia.no

Neste deadline:
11.mai 2000

Neste utgivelse:
16. mai 2000

Trykk:
Bladet Tromsø,
Opplag:
5000

ISSN:
0806-9611

Berettiget kritikk?

Studiekvalitet stod på dagsordenen på det åpne møtet om fremtiden til Universitetet i Tromsø. Man etterlyste forpliktelse: Studentene må også stille krav til seg selv. Hvor godt forberedt må man være når man tropper opp til debatt?

170 deltakere hadde møtt opp da man den 28.mars diskuterte fremtiden til Universitetet i Tromsø (UiTø). Dessverre uteble studentene.

Det åpne møtet i regi av Rådet ved UiTø bygde på evalueringsrapportene som ble lagt frem før jul. Møtet skulle være et diskusjonsforum om veivalg: Om Universitetets rolle i et nytt årtusen. Da burde også studentene vært til stede.

Likevel, Rådets intensjon var aldri å ekskludere noen. Det åpne møtet skulle være nettopp det; åpent altså.

Litt i overkant av 10 studenter møtte da også, dog godt kamouflert under ymse titler og i kraft av ulike verv. Den menige student glimret med sin manglende tilstedeværelse. Og var sikkert tilfreds med det.

Ris til egen bak

For studentene er ikke spesielt engasjerte fikk vi høre på møtet. Redd for forpliktelse er de også.

Da tok studentstyreleder Ellen Øseth låbladet fra munnen. Fra talerstolen leverte hun ut en tordnende tirade om studentenes manglende engasjement i læringsprosessen:

— Vi studenter stiller krav til foreleserne, men vi er ikke så flinke til å stille krav til oss selv. Hvis vi ikke stiller

krav til studentene, kommer vi ingen vei med studiekvalitet, tordnet hun til høylydt applaus.

Det er av sine egne man skal ha det.

Ulike studieløp

La det ikke være noen tvil: Øseth har et poeng. Vellykket seminarundervisning for eksempel, kan ikke gjennomføres uten forberedte studenter. Men burde ikke dette være studentenes valg. Obligatorikk og pliktig frammøte går på akkord med universitetet som akademisk fristed. Man rokker ved selve Universitetets grunnpilar om Akademia bare skal bli en opphøyd videregående skole.

Brøyting og inneklime

Man rører her ved selve kjernen i debatten. Ikke en gang for studentene er studiekvalitet et entydig og klart definert begrep. Det var det heller ikke for de fremmøtte på det åpne møtet. Noe debatten også bar preg av.

Studiekvalitet var brøyting av parkeringsplasser og for kort åpningstid på universitetsbiblioteket. Det var avslåtte varmeanlegg på ettermiddagstid og i hel-

gene og en rigid eksamensstruktur. Alt og ingenting, med andre ord.

Det synes åpenbart at man er inne i en blindvei. Før man kan enes om visse rammer for hva begrepet studiekvalitet skal inneholde finner man ikke veien videre. Det er selvsagt en vanskelig oppgave, men noe kommer opplagt ikke inn under begrepets paraply. Brøyting av parkeringsplasser er et slikt eksempel.

Forberedt?

Når til og med studentenes egen leder, Ellen Øseth, har slått fast at studentene må drive selvjustis, at de må stille større krav til seg selv og stille forberedt til seminar og debatt, er det opplest og vedtatt. Men er det bare i studentforsamlinger at kun et fåtall tar ordet og deltar aktivt i debatten?

Siste utgave av Tromsøflaket oppsummerte debatten fra møtet i tall. Av de 170 deltakerne var det kun 30 personer som tok ordet. Når det gjelder antallet som faktisk hadde lest de tre evalueringsrapportene som lå til grunn for møtet kan man jo bare spekulere.

Utropia tar gjerne imot leserinnlegg. Vær kortfattet (maks 2500 tegn), og oppgi navn og adresse. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg. Vi foretrekker tekst via e-post eller på diskett.

"Utropia søker nye medarbeidere."

side 9 og 10

Verdt å vite

Universitetsdirektør går av TROMSØ: Universitetsdirektør Harald Overvaag har meddelt Universitetet i Tromsø at han kommer til å fratre sin stilling høsten 2000.

Harald Overvaag har vært ansatt ved Universitetet fra starten i 1969, fra 1978 som direktør.

Økning i studenttallet

TROMSØ: Studenttallet går igjen oppover. 6 500 studenter har registrert seg ved Universitetet i Tromsø i vår, 150 flere enn i fjor på samme tid, skriver Tromsøflaket.

– Uventet bra, sier studiedirektør Ingrid Bergslid Salvesen.

Økt medisinoptak

TROMSØ: Universitetsstyret har levert en innstilling til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet om å øke årlig opptak på profesjonsstudiet i medisin til 120 – forutsatt at Universitetet får tildelt nødvendige ressurser til drift og utbygging.

Uten en utbygging av MH-bygget samt en utvidelse av RiTø vil det være umulig å øke opptaket, sier universitetsdirektøren om forhandlingsutspillet.

Ingen endring for Universitetsavisa

TRONDHEIM: Med seks mot sju stemmer har styret ved NTNU bestemt at Universitetsavisa fortsatt skal ha informasjonsdirektøren som ansvarlig redaktør.

Kollegiemedlem Trond Andresen tror dette på sikt vil gjøre Universitetsavisa til en dårligere avis, skriver Adresseavisen.

– Informasjonsdirektøren er jo ledelsens forlengede arm. Når hun også skal ha rollen som ansvarlig redaktør, vil hun i prinsippet kunne nekte - eller pålegge - journalister å skrive om saker hun ønsker å skjule eller fremheve, sier Andresen.

Studieavgift ved UiO?

OSLO: Rektor Kaare R. Norum ved Universitetet i Oslo er skeptisk til forslaget om å la medisinstudentene betale en avgift på 50 000 kroner. Han mener imidlertid avgiften kan bli en nødløsning, skriver Aftenposten.

Det er dekan, professor Stein A. Evensen, ved Det medisinske fakultet som foreslår å innføre en årlig studieavgift på 50 000 kroner for å bedre den elendige økonomiske situasjonen fakultetet befinner seg i.

– Dette er å innføre et helt nytt prinsipp for finansiering av høyere offentlig utdanning i Norge, påpeker Kaare R. Norum til Aftenposten.

Studenteuropa til Tromsø



STUDENTNETTVERK: Hadi Lile (t.v.) og Stephan Haufe inviterer hele studenteuropa til Tromsø

Med økonomisk støtte fra EU forlenger studentene freds-konferansen med tre dager. Målet er å få til et internasjonalt studentnettverk for fred.

Arvinn Eikeland Gadgil
Jon Terje Eiterå (foto)

En egen studentkonferanse vil etterfølge den ordinære freds-konferansen. Fra 6. til 9. mai skal studentene ved hjelp av workshops og seminarer legge fundamentet for et globalt nettverk for fredsbyggende arbeid blant studenter.

Studentinitiert

Pådriver og initiativtaker til arrangementet har vært Arbeidsutvalget for freds-, konfliktløsnings- og menneskerettighetsstudier (AFKM). Nåværende koordinator for studentgruppa, Stephan Haufe, har store visjoner for tiltaket:

– Dette kan bli det første skritt på veien til å utvikle et utstrakt fredsnettverk for studenter. Til konferansen vår kommer det høyt kompetente folk med mye erfaring fra konfliktløsning og nettverksbygging.

EU-midler

For første gang er det blitt søkt EU om penger til et slikt arrangement og EU likte initiativet. Et tilskudd på 120

000 kroner fra SOKRATES Complementary Measures ble svaret. Sammen med midler fra Fredsnettverket danner dette en solid finansiell plattform for konferansen.

Deltakere

Alle studentunionene i Europa er invitert til å delta på "The Student Conference for Peace". På deltakerlista står allerede representanter fra flere land i Europa. I tillegg kommer noen deltakere fra Afrika samt innslag fra Israel og Benin.

Intensjon

– Noe av det viktigste på konferansen blir å definere hva fred er, og hva det virkelig betyr for de ulike deltakerne. Det er

ved en slik bevissthet at man kan begynne å sikte så høyt som å prøve å skape en fredskultur, sier Stephan Haufe.

Hadi Lile, koordinator for Haufe, sparer ikke på kruttet når han skisserer sine visjoner.

– Her skal studentenes rolle i fredskulturen klargjøres. Med dette skal vi klare å skape et nettverk som kan spenne globalt med de felles mål å spre fredskulturen og ha en innvirkning på høyere utdanning verden over. Vi skal ha en viktig finger med i spillet når det kommer til å definere "fredskulturen".

English summary

EU Support for Peace

A special Student Conference for Peace will follow the scheduled Peace Conference. An additional three days of student activities have been made possible with financial support from the European Union. This is the first time EU supports such an initiative.

Although most students have heard of the conference, they say it coincides with their annual

exams. The peace conference now totals some 200 delegates from forty countries. The conference focuses on which role higher education can take in order to promote a culture of peace, and the university plans to offer students the possibility of a Master in the subject next year.

Faculty Overrun

In spite of a growing deficit, the University Board have ordered The Faculty of Social Sciences to increase their allocations to experimental studies. The University Rector, Tove Bull, says experimental studies are important but expensive.

The faculty director believes such strict control from above must be supported by future allocations on the central budget.

Rock Band Hits Tromsø

The rock band Gluecifer that is about to release their latest album Tender is the Savage. They visit Tromsø May 11 in order to perform at Feedback Scene, a new stage on the first floor of Strøket discotheque. Gluecifer have toured the US with bands such as Motorhead and Nashville Pussy but have remained relatively obscure in spite of widespread praise abroad.

Eksamen før fred

Utdanningskonferansen for fred starter torsdag 4.mai. Arrangørene satser på massiv oppslutning fra studentene – men de vil heller lese til eksamen.

innse sitt eget potensiale som konfliktløserne.

Satser på studentene

Fra og med torsdag 4.mai kan en registrere seg på Kulturhuset og kjøpe dagspass til konferansen. Studentpris er 50 kroner dagen, eller 100 kroner for hele arrangementet.

– Forhåpentligvis er studentene sterkt representert blant tilhørerne, for det er de blant foredragsholderne, forteller Elisabeth Sandersen ved Senter for miljø og utviklingsstudier (SEMUT), sekretariatet for konferansen. SEMUT tar selvkritikk for å

ha vært sent ute med informasjonsmaterialet. De er også enig i at årstiden ikke er helt heldig med tanke på eksamener.

Hvilken fredskonferanse?

Mange studenter har hørt om konferansen, men vet ingenting om hvor og når, eller hva som skal skje disse dagene.

– Jeg unnskylder meg med at jeg har eksamen, sier jusstudent Anne Rognes. Samtidig påpeker hun at eksamenstida er et dårlig tidspunkt å legge et slikt arrangement til. Studiekamerat Silje Reisæter forteller at hun kan huske å ha lest noe om konferansen for ei stund siden, men har glemt det hele.

Statsvitenskapstudent Johan Ailo Kalstad ser på seg selv som en fredelig student. Han har så vidt hørt om konferansen:

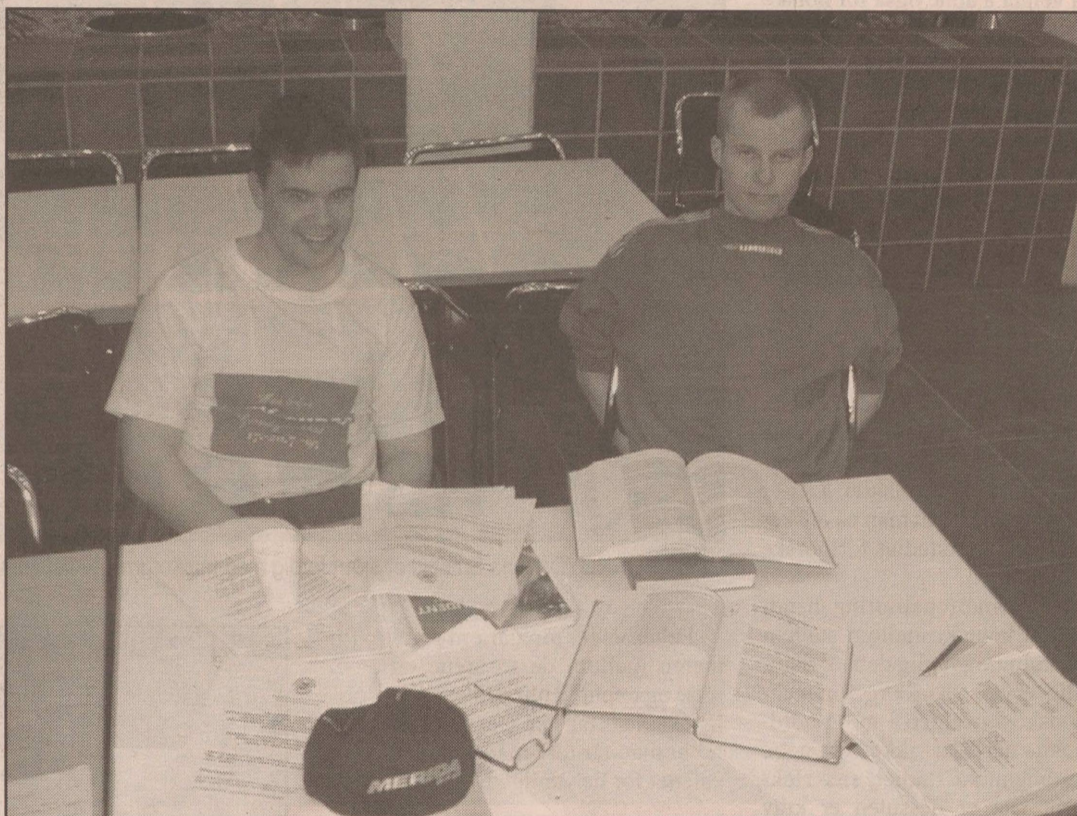
– Jeg hørte om arrangementet i forbindelse med Mauken/Blåtind-konflikten. Også han er opptatt med eksamen og vil ikke vie konferansen noe av sin tid.

Kari Mette Darell Eliassen (tekst og foto)

Med 200 bidragsytere fra over 40 forskjellige land satser utdanningskonferansen for fred på å utfordre høyere utdanningsinstitusjoner til å



SKAL IKKE: Verken jusstudent Anne Rognes (t.v.) eller Silje Reisæter skal delta på fredskonferansen.



SKAL IKKE: Verken statsvitenskapstudent Nils Ailo Kalstad (t.v.) eller Jan Arild Hansen skal delta på fredskonferansen.

Fredsstudium til Tromsø?

Går alt som planlagt kan Universitetet i Tromsø tilby et masterstudium i fred, etnisitet og demokrati-bygging allerede høsten 2001. Det vil i så fall bli Norges første fredsstudium.

ville man la drøftingene i den kommende fredskulturkonferansen legge føringer på utvalgets arbeid.

Paradoks

Styrevedtaket er basert på innstillingen til det hurtigarbeidende utvalget som har jobbet med utviklingen av studiet. Heller ikke der var det enighet. Studentrepresentant Hadi Lile mente at det er et paradoks at studiets primære målgruppe skal være internasjonale studenter da det ikke eksisterer studietilbud innen fred og konfliktløsning i Norge.

Lile ønsket også at studiet skulle være åpent for studenter på laveregrad, men heller ikke det fikk gehør verken av utvalget eller på styremøtet.

Finansiering

Rektor og styreleder Tove Bull applauderer initiativet, men påpeker at Universitetet har ingen muligheter til å finansiere et slikt studium som Høgetveit

Berg og Lile skisserer. Derfor må man ved oppstart regne med at de faglige ressursene som allerede finnes på universitet er tilstrekkelige.

Dekan Per Mathiesen på SV-fak håper Mjøsutvalget vil peke på behovet for et fredsstudium. – Dette vil gjøre ekstern finansiering lettere og åpne for å hente inn topp internasjonal ekspertise, sier Mathiesen.

Til grunn for en internasjonal hovedmålgruppe ligger også økonomiske motiv. Tove Bull håper at deler av finansieringen skal komme over bistandsbudsjettet gjennom å ta opp studenter fra u-land.

– Pangstoff

Selv om Tove Bull ikke ser for seg konkrete samarbeidsavtaler som resultat av fredskonferansen, mener hun nettverkene som skapes vil styrke Tromsøs posisjon som framtidig senter for fredsstudier.



2001: Fred kan bli mer enn plakater ved Universitetet i Tromsø.

Sigrun Høgetveit Berg mener et slikt samarbeid burde formaliseres:

– Fredskonferansen vil være pangstoff som tilfører universitetet inspirasjon og oppdatert kunnskap, sier hun.

Faglig innhold

Når det gjelder studiets faglige innhold ønsker man at fokus skal rettes mot pågående regionale konflikter og hvordan disse legitimeres gjennom nasjonalisme, etnisitet og religion.

Kyrre B. Elvenes Brækhus Kari Mette D. Eliassen (foto)

Alt er likevel ikke rosenrødt for det kommende fredsstudiet.

Universitetsstyret ønsker i all hovedsak å bygge studiet på allerede eksisterende kompetanse ved Universitetet. De har bedt Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV-fak) oppnevne et utvalg som skal lage en fagplan. Man ønsket ikke, som styremedlem Sigrun Høgetveit Berg foreslo, å hente inn eksterne krefter. Ei heller

Enda mer fargerikt på NFH

Mastergradtilbudet ved Norges fiskerihøgskole har til nå vært forbeholdt utenlandske studenter. Til høsten åpnes det også opp for norske søkere.

Eskild Andersen
Jon Terje Eiterå (foto)

Det er masterstudiet i International Fisheries Management man nå velger å åpne også for norske studenter.

– Dette er en kjempesjans for dem som er interessert i å bygge opp et internasjonalt nettverk rundt seg, sier prosjektleder for masterstudiet, Ane Marie Hektoen. Men man må være raskt ute; søknadsfristen går ut 15.mai og det er kun satt av 5 plasser til norske studenter.

Knytte kontakter

De norske studentene som får plass kommer til å studere sammen med studenter fra hele verden. Hele 123 søkere kjempet i fjor om 15 plasser. Det er flere grunner til at man nå ønsker å åpne masterstudiet for norske studenter.

– Internasjonalisering handler om kontakt mellom studenter, kultur og faglig debatt. Samtidig er det vanskelig for utenlandske studenter å møte nordmenn når det ikke er noen nordmenn på studiet, sier Hektoen. Det er dessuten et krav fra NORAD, som støtter deler av programmet, at masterstudiet tilbys både norske og utenlandske studenter.

Gode betingelser

Selve innholdet i studiet kan best sammenlignes med fiskerikandidatstudiet. Studiet går over to år, med mye feltarbeid i utlandet. For å komme inn må man være cand.mag eller ha minimum treårig høyskoleutdanning. All undervisning foregår på engelsk, men oppgavene kan skrives på norsk.



GODT FORNØYD: Anna Erastus er snart ferdig med mastergradstudiet som nå åpnes opp for nordmenn. Hun er godt fornøyd med studiet.

Feltarbeidet foregår om sommeren mellom de to årene og reise og opphold blir dekket etter lånekassens takster. Det innebærer at man får tolv måneders lån i stedet for de vanlige ti.

Kjempefornøyd

– The only problem is the weather, sier Anna Erastus fra Namibia. Hun var blant de første som begynte på studiet og blir ferdig i juni. Erastus er kjempefornøyd med opplegget. Når hun har fullført studiet har hun jobb ved et forskningsinstitutt tilknyttet regjeringen i Namibia.

Prosjektledelsen er sikker på at masterstudiet også for norske studenter vil være et smart karrieresteg i et eksplosivt globalt arbeidsmarked.



JUSSTUDENTENES PÅSKE: Utenfor lesehuset til jus så man restene av jusstudentenes påskefeiring.

FOTO: HANNE STIEN

Brekurs



Nybegynnerkurs

08-15.07 på
Strupenbreen i Lyngen.
Pris kr. 2500,-. Info
og påmelding hos
Harvey Goodwin,
tlf. 77638610/77750568
e-post: harvey@npolar.no.

Videregående kurs

23-26.07 på
Engabreen v/Svartisen.
Pris kr. 1600,- ekskl.
reise. Info og påmelding
hos Espen Nordahl,
tlf. 77655751/91119173
e-post: hebe@c2i.net.

Go before
it's too late*

*KILROY-billetten er kun for ungdom
under 26 år og studenter under 33 år.



Hot offers!

New York
Boston
Washington

t/r kr **4.868,-**

Må bestilles og betales i perioden
12.4. - 12.5.00. Reiseperiode er 1.5. - 31.5.00.
Flyprisene gjelder fra Tromsø for ungdom
under 26 år og studenter under 33 år, inkl.
skatter og avg. Alle priser er med forbehold
om eventuelle endringer, trykkfeil og ledig
kapasitet.

Wanna travel?

Stay @ home - check out
prices & availability and book your
ticket online @
www.kilroytravels.com

REISEGARANTI
RGF
FONDET

DNE
DEN NORSKE REISEBRANSJEFØRENING

Tromsø:
Strandgt. 36
tlf. 77 66 51 51

KILROY
travels

Gruppeavdeling
tlf. 23 10 23 40

Lyst på jobb til
høsten ?

Se side 9

Overstyring av fakultetene

Universitetsstyret har valgt å pålegge Det samfunnsvitenskapelige fakultet å øke driftsmidlene til de eksperimentelle fagene underlagt fakultetet. Et slikt pålegg vil ytterligere øke underskuddet ved fakultetet, sier fakultetsdirektøren.

Vegar Andreassen
Hanne Stien (foto)

Universitetsstyret vedtok på sitt møte 13. april å pålegge Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV-fak) å frigjøre 600 000 kroner i driftsmidler til fagfeltene psykologi og arkeologi. Dette blir gjort til tross for at SV-fak allerede har budsjettert med et underskudd på nesten to millioner kroner.

Økt underskudd

– Det er helt urealistisk å tro at vi kan hanke opp midler uten å øke underskuddet, sier fakultetsdirektør ved SV-fak Ingeborg Harsten.

– Fakultetet har allerede budsjettert så stramt at vi får problemer med å holde budsjettet. Vi ser ingen realistiske muligheter for nedskjæring, fortsetter Harsten.

Fakultetsdirektøren har heller ikke sans for den tilnæringsmåten styret har valgt:

– Jeg liker ikke å få den type pålegg. Personlig hadde jeg fore-



BLIR OVERKJØRT: Universitetsstyret overstyrer SV-fak og pålegger fakultetet flere utgifter i et allerede trangt budsjett.

trukket en annen måte å få signaler på, sier Harsten.

Prinsipielt

Rektor Tove Bull sier at vedtaket var på sin plass da SV-fak har fraveket det prinsipielle skillet mellom eksperimentelle og ikke-eksperimentelle fag. Det har alltid ligget i premissene ved fordeling av midler ved Universitetet. Bull er enig i at SV-fak er i en vanskelig økonomisk situasjon, men her har styret et over-

ordnet ansvar, sier rektoren.

– Det er reelt dyrere å drive eksperimentelle fag. De aktuelle fagene vil bryte mer eller mindre sammen uten ekstra tildelinger, fastslår Bull.

Fakultetsdirektør Harsten innrømmer at fakultetets budsjett ikke tok høyde for det prinsipielle skillet mellom eksperimentelle og ikke-eksperimentelle fag. Budsjettsituasjonen var vanskelig og det ble borte i diskusjonen, sier hun.

Belønning?

Spørsmålet er om pålegget fra styret virker mot sin hensikt. Vedtaket kan virke som belønning om fakultetet øker underskuddsbudsjetteringen og satser på å få tildelt midler ved neste korsvei.

– Det må vi prøve å hindre. Det vil bli fryktelig galt hvis så skulle skje, fastslår rektor Bull.

– Burde forutsett problemene

Dagens vanskelige økonomiske situasjon ved SV-fakultetet burde vært forutsett, mener rektor Tove Bull.

– Mange forutså dagens situasjon. Den har ikke kommet som julekvelden på kjerringa. Men nå kan det se ut som vi ikke har forutsett den, sier Tove Bull til Utopia.

Krasse ordelag

Under styrebehandlingen av SV-fakultetets økonomiske situasjon

ble det i debatten benyttet til dels krasse ordelag: Fakultetet har ikke hatt full kontroll, det har lagt opp til et forbruk som ikke kan trappes ned og man har hatt dårlig økonomistyring og liten tilpasningsevne.

I tillegg har SV-fak hatt en betydelig nedgang i studenttallet og er langt fra å oppfylle måltallene fra KUF.

Avviser kritikken

Ingeborg Harsten, fakultetsdirektør på SV-fak, kjenner seg ikke igjen i slike utsagn og avviser påstandene:

– SV-fakultetet har ikke hatt

dårlig økonomistyring. Vi gikk med overskudd i 1998, og vi gikk ikke med underskudd i fjor, påpeker Harsten.

Hun vedkjenner likevel at det ikke har vært tilstrekkelig langsiktig planlegging. Hele overskuddet fra 1998 ble for eksempel brukt opp året etter og gjorde sitt til et kunstig høyt forbruk.

Harsten sier videre at man forutså ikke de økonomiske problemene før i fjor. Da gjorde man også forsøk på innsparings tiltak, men disse ble ikke akseptert av fakultetsstyret.

Driver med omstilling

– Det er fullstendig feil at SV-fak ikke driver med omstilling, sier Harsten. Fakultetet satser for eksempel sterkt på etter- og videreutdanning og modulisering.

Problemet er, i følge fakultetsdirektøren, at man aldri ble tilstrekkelig kompensert for den store veksten i studenttallet på nittitallet, men nå må man bære hele støytten ved nedgangen.



UNIVERSITETET I OSLO

Senter for teknologi, innovasjon og kultur

Opptak til mastergraden
ESST

Society, Science and Technology in Europe

ESST er et internasjonalt, tverrfaglig studium over 13 måneder av samspillet mellom vitenskapelig, teknologisk og samfunnsmessig utvikling. Studiet er et samarbeid mellom 16 europeiske universiteter, og det forventes at studentene oppholder seg ved et utenlandsk universitet i andre del av studiet. Høsten 2000 tar Universitetet i Oslo opp 20 studenter.

Søknadsfristen er 1. juni 2000

Nærmere informasjon fås ved henvendelse til:
Senter for teknologi, innovasjon og kultur (TIK)
Telefon 22 95 88 30/35
E-post: hakon.skogli@tik.uio.no
Internettadresser: <http://www.esst.uio.no> og
<http://www.tik.uio.no>

Senter for teknologi, innovasjon og kultur (TIK) er et tverrfaglig senter som "skal drive forskning, undervisning og formidling innen feltet vitenskap, teknologi, innovasjon, kultur og samfunn". Senteret har 7 faste faglige ansatte med ulike faglige bakgrunn (idehistorie, historie, samfunnsgeografi, sosialantropologi, sosialøkonomi og sosiologi) og et tyvetall prosjektmedarbeidere, hvorav mange arbeider med doktorgrad innen TIKs fagfelt.

Centrum * Libris

Mer enn bare bøker

Fagbøker



Stor fagbokavdeling i 2. etg. med fagbøker, tidsplanleggere og gode tilbud på skolerekvisita, posters, video, etc.

Posters



1. etg: Velassorterte bokavdelinger, engelske bøker, turkart, etc.

Multimedia



Vi bestiller raskt de fagbøker som trengs uten ekstra omkostninger.

Skolerekvisita

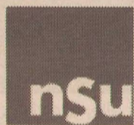


Video



Postboks 533, 9001 Tromsø
Bok- og papirhandelen i Sjøgata

Telefonnr.: 77667200
Telefaksnr.: 77685301
E-post: erik@centrumlibris.no
Internett: www.centrumlibris.no



STUDENTSTYRET
NSU- TROMSØ



Studentstyret er studentene ved Universitetet i Tromsøs øverste valgte organ. Studentstyret er også lokallag av Norsk Studentunion (NSU) som organiserer rundt 70 000 studenter ved universiteter og vitenskapelige høyskoler i Norge. Den daglige driften av Studentstyret forestår Arbeidsutvalget (4 personer) samt en organisasjonssekretær i full stilling.

STILLING LEDIG ORGANISASJONSSEKRETÆR

Stillingen som Studentstyrets organisasjonssekretær er ledig fra 1. juli 2000. Tilsettingen gjelder i et år, med mulighet for et års forlengelse.

Arbeidsoppgaver:

- Postbehandling
- Sekretærfunksjoner for Studentstyret og Arbeidsutvalget
- Ansvar for regnskap og lønn
- Drift av Studentstyrets datamaskinpark
- Øvrig forefallende kontorarbeid

Kvalifikasjoner som blir vektlagt:

- Datakunnskaper
- Økonomikunnskaper
- Omgjengelighet og samarbeidsevne
- Erfaring fra lignende arbeide

Arbeidstid er mellom 08.30 og 16.00, men en del møter og annet arbeide må påregnes på kveldstid.

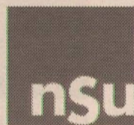
Vervet honoreres med 173.000,- kroner fordelt på 12 måneder + en eventuell rentekompensasjon for påløpte renter i Lånecassen på inntil 15.000,- kroner pr. år.

En må være registrert student ved UiTø for å kunne søke på stillingen.

SØKNADSRIST: 20. mai 2000

Søknad med CV sendes Studentstyret, Hovedgården, 9037 TROMSØ

Eventuelle spørsmål om stillingen rettes til Organisasjonssekretær Stig Johnsen på telefon 77 64 42 02 eller e-post orgsek@sst.org.uit.no.



STUDENTSTYRET
NSU- TROMSØ



Bolighjelpa er et tilbud om boligformidling til studenter ved Universitetet og Høgskolen i Tromsø. Bolighjelpa 1999 formidlet rundt 350 boliger til studenter i Tromsø. Ordningen starter opp medio juli og har åpent til medio september. Studentstyret har det administrative ansvaret for Bolighjelpa.

STILLING LEDIG BOLIGHJELPA 2000 LEDER ASSISTENT

Det er ledig en stilling som leder for Bolighjelpa, og en stilling som assistent for Bolighjelpa. Det kan bli ledig to stillinger som assistent, avhengig av finansiering.

Arbeidsoppgaver:

- Bemanning av Bolighjelpas kontor
- Besvare telefoner, post og e-post.
- Punching av data
- Rettledning av boligsøkere

Kvalifikasjoner som blir vektlagt:

- Datakunnskaper (spesielt Access og Word)
- Serviceinnstilling og stå-på-vilje
- Ryddighet og punktlighet
- Bør være litt kjent i Tromsø

Arbeidstid er 37,5 timer i uka, innenfor en kontortid mellom 09.00 og 20.00.

Alle stillinger honoreres med kroner 14.500,- pr. måned. Leder tilsettes fra 15. juli i to måneder. Mens assistenten(e) tilsettes fra medio august i en måned.

SØKNADSRIST: 20. mai 2000

Søknad med CV sendes Studentstyret, Hovedgården, 9037 TROMSØ.
Vennligst oppgi hvilke stilling du søker på.

Eventuelle spørsmål om stillingen rettes til Organisasjonssekretær Stig Johnsen på telefon 77 64 42 02 eller e-post orgsek@sst.org.uit.no.



Interessert i en studieperiode i utlandet?

Frister

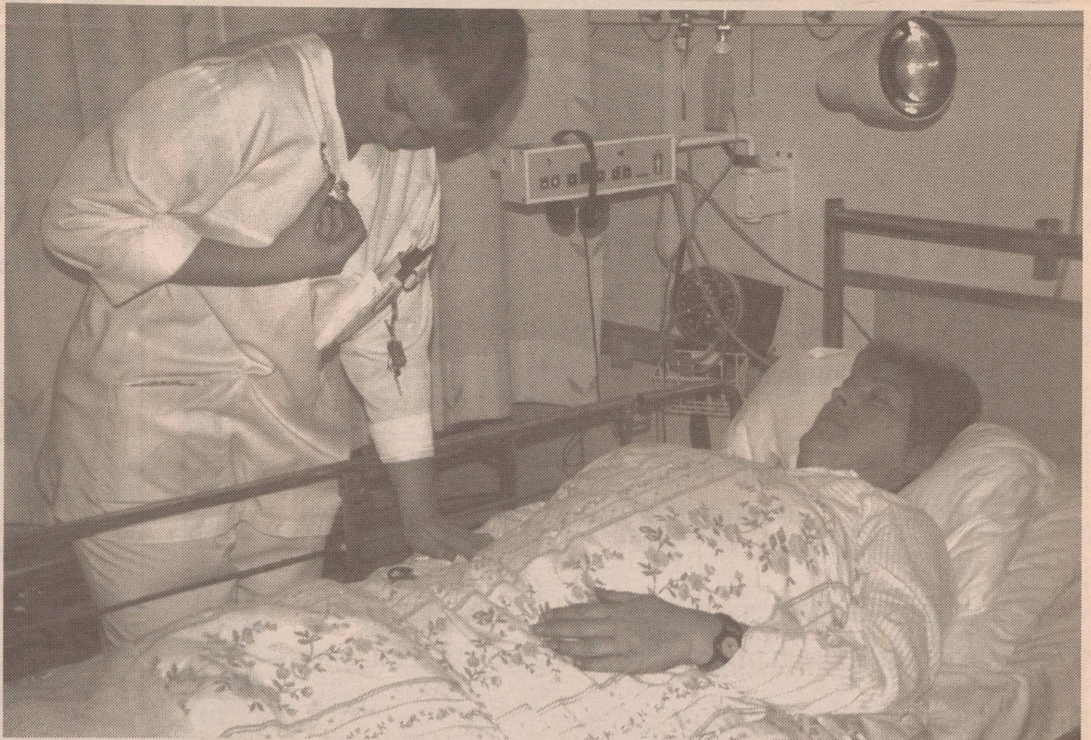
- ◆ Søknadsfrist 30. mai kurs i fransk språk og kultur, Caen, august-september, se www.adm.uit.no/studie/foreign/Norsk2.htm

Arrangement

- ◆ VIP Canteen (Administration Building, ground floor) International Coffee Hour Wednesday 10 May 1130a.m. -12.30 p.m.

Kontakt:

- ◆ Internasjonal konsulent ved ditt fakultet
- ◆ Internasjonalt studentkontor i Studieavdelinga, 3.etg. Administrasjonsbygget www.adm.uit.no/studie/foreign



MANGEL: Akutt sykepleiermangel på RiTø gjør at sengeposter må nedlegges.

ARKIVFOTO

RiTø for halv maskin

Regionsykehuset i Tromsø (RiTø) må legge ned driften ved fem avdelinger og slå sammen 11 andre fordi sykepleierstudenter nekter å ta ekstravakter og sommerjobber ved sykehuset.

Sykepleiernes jobbnekt er et ledd i deres aksjon for høyere lønn.

– Selvsagt medfører dette en større risiko for at menneskeliv kan gå tapt, sier sjef ved medisinsk avdeling ved RiTø, Arne Nordøy til Bladet Tromsø.

Avviser kravet

Fylkesordfører i Troms, Ronald Rindestu sier til NRK at det er umulig å innfri sykepleierstudentenes krav om høyere begynnerlønn og påpeker at Troms Fylkeskommune har et

underskudd på 200 mill. kroner.

Må få mer

Det er nødvendig å gi sykepleierne opptil 100 000 kroner mer for å dekke det økende pleiebehovet i årene fremover, viser en rapport professor Hans Thomas Waaler har laget for Statens helsetilsyn. Waaler frykter et dramatisk underskudd på pleiepersonell frem mot år 2030 hvis ikke sykepleierne får en betydelig lønnsøkning.

www.utropia.no

Utopia

Studentavisa i Tromsø

Utopia er et organ for studentene i Tromsø og gis ut i et opplag på 5000 eksemplarer. Avisa kommer ut hver 14. dag i vår- og høstsemesteret, og har nyhets-, kultur- og reportasjestoff for studenter. Utopia gis ut både ved Høgskolen og Universitetet.

To av våre faste medarbeidere er ferdig med sin periode og vi søker deres etterfølgere:

Fotoansvarlig

50% stilling som **fotoansvarlig** ledig. Vi søker en person som ansvarlig for bildedekningen i avisa, koordinerer alle fotooppdrag og sørger for at disse er utført innen avtalt tidsfrist.

Vi vektlegger at du har blick for hva som er gode avisbilder og at du har evne til å se fotoløsninger i samarbeid med sak. Erfaring med scanning og bruk av Photoshop er en fordel. Opplæring vil bli gitt. Fotoansvarlig må regne med å ta en del oppdrag selv.

Stillingen gir 50% studie-kompensasjon.

Søknad sendes eller leveres:

Utopia
v/Vegar Andreassen
Hovedgården
Universitetet i Tromsø
9037 Tromsø.
redaktor@utropia.no

Frist: mandag 29. mai

Kulturredaktør

50% stilling som **kulturredaktør** ledig. Me søker leiarperson med organisering- og samarbeidsevner for kulturredaksjonen i avisa.

Kulturredaktøren koordinerer alt kulturjournalistisk arbeid i avisa, frå saksfordeling og prioritering til redigering. Kulturredaktøren arbeider sjølv som skrivande- og fotograferande journalist, og har hovudansvaret for kontakten utad både når det gjeld kulturinstitusjonar innanfor musikk, litteratur, teater m.m.

Personen me søker må kunna arbeida under press, ha vilje og evne til å framleiska journalistisk kvalitet og elles arbeida i tråd med redaktørplakaten og avisa sin redaksjonelle profil. Journalistisk erfaring er ei forutsetning.

Stillinga gir 50% studie-kompensasjon.

Spørsmål om stillingene kan rettes til redaktør Vegar Andreassen, telefon 776 44283.

studentnett.no


søker etter redaksjonsansvarlig og skribenter

Studentnett er Norges beste nettsted for studenter. Vi har hovedsete og redaksjon i Trondheim, og er iferd med å utvide til Oslo, Bergen og Tromsø.

Vi ønsker å knytte til oss en redaksjonsansvarlig i halv stilling som skal ha ansvar for at en redaksjon til en hver tid er oppdatert på hva som foregår i og rundt studentmiljøet i Tromsø.

I tillegg ønsker vi oppegående og engasjerte skribenter som har noe å tilføre innenfor temaene jobb, karriere, økonomi, uteliv, reiseliv, kultur, film, musikk, mat og drikke. Det er en fordel om du har tilgang til flere miljøer og at du har god kjennskap til studentmiljøet og utdanningsinstitusjonene.

Send søknad med CV og skriveprøver eller essay til trinejohnsen@studentnett.no innen 15.05.00.

 **studentnett.no**



**JAMES COOK
UNIVERSITY**

Klar for noe nytt?

James Cook University i Nord Queensland- Australia kan være løsningen.

Særdeles gode studier innen:

- turisme
- akvakultur
- miljøfag
- biologi

I tillegg tilbyr universitetet en rekke kuriøse, men faglig sterke studier som tropisk medisin og tropisk arkitektur.

Universitetet er statlig godkjent i Norge, med gunstig finansiering fra Lånekassen.

Møt Alan Smith fra JCU for mer informasjon:

Tid: Lørdag 06.05, kl. 13.00
Sted: IEC Tromsø (Røde nabohust til driv)

**INTERNATIONAL
EDUCATION CENTRE**

Adr: Søndre Tollbugt. 3A, 3 etg.
9008 Tromsø
tlf: 776-37414, e-post: tromso@iec.no

Utopia

Studentavisa i Tromsø

Utopia er et organ for studentene i Tromsø og gis ut i et opplag på 5000 eksemplarer. Avisen kommer ut hver 14. dag i vår- og høstsemesteret, og har nyhets-, kultur- og reportasjestoff for studenter. Utopia gis ut både ved Høgskolen og Universitetet.

Vi utvider staben og søker derfor etter nye medarbeidere:

Grafiske medarbeidere

Vi ønsker å ta inn personer som har interesse for grafisk arbeid og layout. Som grafisk medarbeider vil man være del av et team som tegner og brygger omsider og som står for avisas layout og grafiske utforming.

Erfaring med sideombrekingsprogram som Adobe Indesign er en fordel, men ingen betingelse. Opplæring vil bli gitt.

Interessert?

Ta kontakt.

Utopia
v/Vegar Andreassen
Hovedgården
Universitetet i Tromsø
9037 Tromsø.
redaktor@utopia.no



Studentrabatt

Tromsostudentenes Idrettslag

Studentrabatten gis ved visning av gyldig studentbevis, og beløp av semesteravgift. Rabatt innvilges i perioden 15 august 1999 tom. 1 juni 2000. Rabatten gjelder varer til ordinær pris.



i gamle Chr. Hansens lokaler
Fr. Langesgt. 22
tlf 77 68 56 56



Vi reparerer:
glidelås i
skinnklær,
klær, rygg-
sekker,
vesker etc.

Strandgata 34
tlf. 77 68 46 82



Skippergata 15
tlf 77 68 21 16



Brillehuset AS
Storgt. 88 tlf 77 68 21 43



Varehuset i Sjøgata
Sjøgata 13
tlf. 77 63 82 00

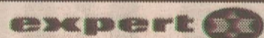


Torgsentret - Storgt. 79
tlf 77 68 15 63



Arctic Bilutleie as

Vestregt. 16, tlf 77 61 58 50
Flyplassen, tlf 77 67 98 40



midt i sentrum!

J.M. HANSEN
Storgt. 56 tlf 77 66 55 00

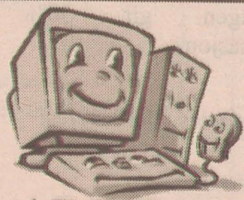


Stortorget 2
tlf 77 61 11 66



Nordnorges største innen babyutstyr.
Salg og utleie

Heilovn 6
tlf. 77 67 22 44



ABC Data

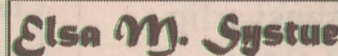
Fiolveien 13
tlf 77 61 07 97



v/ brua tlf. 77 68 35 41



Markedsplassen tlf 776 82254



Vestregt. 1, tlf. 77 65 64 31

Forhandler for SINGER og PFAFF



Storgt. 89 og Jekta
tlf 77 60 19 80



VEITASENTERET - TLF 77 61 28 01



Jekta Handelssted
tlf 77 67 37 20

Urmester Noralf Andersen

Stortorget 3
(vis a vis Domus)
tlf. 77 68 26 55



Bowling & Squash

Stakkevollvn 49
tlf 776 19770

Åpent 10:00-24:00
alle dager



FOTBALL HANDBALL UV-RYGBY
DYKKING BASKET AEROBIC FJELL-
GRUPPE PADLING SVØMMING
JUDO KARATE WING TSUNG INNE-
BANDY FEKTING SPORTSKLATRING
TELEMARK VOLLEYBALL
SNOWBOARD FISKE AIKIDO FEK-
TING STYRKETRENING - VI BEDRI-
VER DET MESTE
Tromsostudentenes Idrettslag er
ansvarlig for studentrabatten.

TSI
Hovedgården
9037 Tromsø
tlf: 77 64 45 79
<http://tsi.org.uit.no>

kultursider



Læstadianere En likbarberers vise
Intervju med jazzens Johansen

FOTO: HANNE STIEN

KULTURLEIAR

Signe freden!

Kor lenge skal ein halda på å skriva om krigen? Krigen, - kva krig er det snakk om? Krigen er blitt rutine. Krigen mellom dei som veit det er krig og dei som ikkje har skjønna det. Me treng ikkje venta på forfattarane, glanstida med store diktarar som meiningsbærarar er forbi. Dessutan har historia fare ille åt med dei som selde seg sjølv til totalitære ideologiar.

Den grunnleggjande vondskapen er det ein må gå til krig mot. Men kva er det å krigast om når det klassiske skilje mellom godt og vondt ikkje lengre finst? For er det einkvan som i dag torer og vågar å peika på ei urettferd for så å gå til krig?

Ein eller annan naiv tosk finst vel, men han er nok så åleine at han utgjør verken ein trussel for det eine eller andre. Kvinnekamp, kampen for sjølvstyre, kampen for menneskeverd, målstrida og kamp for lik løn er alle skjulte krigar. Openlyse og offisielle nok, men føregår likevel på skjult arena.

Skjult arena tyder oftast langvarig, beinhard og indirekte maktkamp. Krigar ein i det skjulte, mot stillteiane aksepterte normer og regjerande uoffisielle system, kan mange lik bli liggjande langs grøftkanten utan at det er formålstenleg eller taktisk lurt å heva på augeloket. Gjer ein det, kan ein rekna med å verta liggjande i grøftkanten sjølv.

Me er så opplyste og kunnskapsrike at det er til å få vondt av. Men kva er resultatet? Krigen kløyver heile den intellektuelle eliten til det ikkje er intellekt att, - berre elite. Krig er ikkje berre eit uttrykk for ein feil, det syner akutt mangel på kommunikasjon.

Det finst ikkje og kjem ikkje til å eksistera ein "universalistisk etikk" som krev vilkårlaus handling mot det vonde. Til det er både "det vonde" og verda for nyansert. Og eliten for sterk. Gud er død no til dags, - folk og frendar likeså. Og domen om daude mann?

Latterleg og latterleggjort vert ein om ein set seg føre å diskutera kunstnaren eller den såkalla intellektuelle sine særlege samfunnsplikter, Nike-parolen *Just do it* er lettare å fylgja. Men kva skal me med ytringsfridom om me nyttar han til å preika intellektuell fordumming? Lenge leve den intellektuelle freden! Signe freden!

Inger N. Bråtveit

Rein pr-krig

Forsvaret vil invadere reinsdyrland med tanks. Men argumentene deres er så dårlige at de har leid inn et pr-byrå for å få gjennomslag hos lokalbefolkningen.

Eskild Andersen

- Skytefeltet Forsvaret ønsker å opprette i Mauken/Blåtind vil føre til at reindriftsnæringen i området må legges ned. Det sier Kristian Torheim i Natur og Ungdom, som får støtte fra Ole Mathis Oskal fra Mauken reinbeitedistrikt. Utbyggerne ser selvsagt annerledes på saken.

Da Forsvaret i mars hadde et stort presseseminar i Tromsø ble det leid inn pr-hjelp fra et profesjonelt byrå. Målet var å bedre informasjonen til presse og lokalbefolkning, men Torheim stiller seg skeptisk til om informasjonen som kom ut inneholdt alle aspekter ved saken.

- De bygget sine argumenter på saker som barnas fremtid og trygghet i nærmiljøet. Det kan virke som om Forsvaret vet de har en dårlig sak, men nå gjør alt

hva de kan for å redde den.

- Det er ikke annerledes for meg å leie inn hjelp på kommunikasjonssida enn å leie andre typer konsulenter, sier Jon Ole Enlid til Klassekampen. Han arbeider med informasjon i Forsvarets Bygningstjeneste.

Ødelegges for alltid

Kristian Torheim i NU sparer ikke på kruttet i beskrivelsen av hvordan et skytefelt vil påvirke reinbeitet.

- Dette vil føre til enorme driftsendringer for hele området. Det er tydelig at Forsvaret overkjører en minoritetsgruppe. Når først en tanks har kjørt en gang på et sted, er det stedet ødelagt for hele vinteren. Snøen blir så hardpakket at reinen umulig kommer igjennom til maten, sier Torheim. Han hevder at Forsvaret nå også har miskjent de reindriftssakkyndige i saken. Fagkyndige som militæret i sin tid var med å oppnevne.

Til FN for hjelp

Men samene lar seg ikke stoppe av profesjonelle propaganda-jegere. De henvender seg nå til det internasjonale samfunn for å



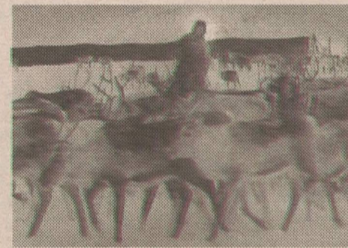
FOTO: NATUR OG UNGDOM

få hjelp. Henvendelsen til FN ble markert med opptog i Tromsø i begynnelsen av april.

Oskal, som selv allerede har fått eksproprieringsvarsel i posten, opplyser at de har blant annet tatt kontakt med Mary Robinson som er FNs høykommissær for menneskerettigheter.

Vil tyvstarte

Reinbeitedistriktet har fått sterke signaler om at saken er velegnet å prøve i forhold til folkeretten. Forsvaret har etter dette signalisert at de ønsker myndighetenes velsignelse til å starte utbyggingen før det foreligger en rettslig kjennelse.



Dette er saken:

April 97: Stortinget vedtar å slå sammen skytefeltene Mauken og Blåtind i indre Troms.

Både Sametinget, reindriftsnæringen og grunneiere gikk i mot utvidelsen.

Juni 99: Mauken reinbeitedistrikt avviser Forsvarets bruksplan og samarbeidsavtale om framtidig bruk av Mauken og Blåtind skytefelt.

April 99: Forsvaret søker regjeringen om lov til å starte anleggsarbeidet i Mauken-Blåtind, før det rettslige skjønnet foreligger. Reindriftsnæringa raser.

Sideblikk

Ufologiens Mekka

I det historiske perspektivet som strekker seg fra steinøksa til den internasjonale romstasjonen rager hjemmesiden til UFO-Norge høyt.

Verden knirker selvfølgelig i sine sammenføyninger. Det gamle økonomien med sine borgerlige industrigiganter bøyer seg i støvet foran fjortenårige hackere som sprer budskapet om en forestående dommedag i regi

av CIA, Jesus Kristus og arbeiderklassen. Ifølge slike høydepunkt i informasjonsrevolusjonen er mennesket sentrum i et astrologisk univers hvor romvesener trekker i trådene, hvor holocaust er rein propaganda og hvor Jehovas Vitner er velkomne. Internett, det mest demokratiske maskineriet i menneskehetens historie, garanterer enkeltindividets rett til å uttale seg om ting det ikke har greie på.

Dette er solskinnshistorien om de stygge nerd-ungene som vokste opp til å kontrollere verden gjennom en programvare som digitaliserer tompratet. Det

er altså håp for vanlige folk. Dette er grunnen til at jeg har bestilt biografier av Bill Gates og Steve Jobs. Jeg har trålt livene deres på jakt etter det øyeblikket hvor silikon og sannhet ble ett, og hvor grunnlaget for fremtidens samfunn ble lagt. Jeg har brukt opp resten av studielånet mitt og kjøpt to aksjer i Tandberg data. Jeg har hengt et innrammet bilde av Fred Olsen over senga og sjekket tomteprisen i Fornebu-regionen. Dette har jeg ikke gjort fordi jeg er opptatt av IT, men fordi jeg tilhører rasen homo sapiens.

I følge amerikanske eksperter vil det komme en tid da mor

og barn kommuniserer gjennom et multimediashow på internett. Når menneske og maskin blir ett betyr avstanden til våre geostasjonære satellitter like mye som avstanden mellom stue og soverom. Dette vil selvfølgelig løse alle våre sosiale problemer.

Endelig kan vi føle på falske premisser og være kulturell uten å importere ghettoer. Vi venter i spenning på framtidens fenomen cybersex.

Michael Wynn

Margrete tenkte det mange gonger «No orkar eg ikkje dette meir. Eg ringjer heim til mamma.» Men Margrete ringde aldri; det er vanskeleg å fortelja at ein har fjerna eit barn.

Margrete er eit psedonym.



FOTO: SISSEL MYKLEBUST

Tom åleine

Det er laurdag kveld. Klokka åtte byrjar ho å skifta. Margrete finn fram gallakjolen. Det er rart å vera tilbake på UKA to år etter. Mykje har skjedd. Ho heng smykket kring halsen, fargar augnevippane svarte og dreg kosten gjennom det lange mørkebrune håret. Tidlegare på dagen fekk ho vita at han også skulle koma. «Æsj», tenkte ho. Margrete har ikkje lyst til dette, men billetane til revyen er allereie kjøpt. Og so skal ho jo gå med den nye kjærasten og foreldra hans.

UKEfunksjonæren ser so vidt opp i det Margrete kjem inn i Storsalen på

Studentersamfundet i Trondheim. Han testar dei blå trappene og dei andre kuliassane til UKErevyen «,kåMMa,» seinare på kvelden. Margrete har grua seg; berre to gonger tidlegare har ho fortalt den vonde historia om dei to siste åra av livet sitt. Men ho kjenner seg sterk. Har fått det på avstand.

Margrete var vertinne på studenteruka for to år sidan og viste publikum plassane sine til revyen «Alt er sex». Dei tre vekene var ein stor fest, minnest ho. Når ho ikkje jobba, var ho likevel i det raude runde huset, snakka, tøysa og festa med dei andre UKEfunkane. Men det var noko gale med kroppen. Margrete kjende seg uvel, men sa ingenting til kjærasten som ho hadde vore

(forts. frå forrige side:)

i lag med i tre månadar. Han gjekk eitt år under henne på sivilingeniørstudiet og arbeidde også på UKA. Ein føremiddag gjekk Margrete på apoteket og kjøpte testen. Då var det ikkje mykje tvil.

– «Herregud! Kva gjer eg no?» tenkte eg då dei to blå strekane kom fram. Eg skulle jobba om kvelden og hadde ikkje tid til å tenkja meir på det.

Margrete står ved klappseta i fjerde kvadrant. Her ved døra inn til Selskapsiden sat ho den torsdagskvelden for to år sidan. Revyskodespelarane paroderte Odd Børretzen for 15. gong.

Kjærasten er på fest og kjem glad og oppglødd bort til Margrete som er på arbeid. Ho fortel at dei har tabba seg ut. Han riv seg i håret: «Kva gjer me no?» Han spring ned til venene som dansar på diskoteket Strossa. Dei spør om det har skjedd noko. Noko med Margrete? Han ristar på hovudet, men har mista lysta på øl og moro. Han går heim til Margrete og legg seg.

– Det var slett ikkje planlagt. Me var ikkje klare, var midt i utdanninga, begge to. Me visste heller ikkje om det skulle bli oss to. Eg har alltid tenkt at når eg får barn, skal det vera med mannen min. Og sjølv skal eg vera i jobb. Det passa rett og slett ikkje. Begge følte at det var berre éin ting å gjera.

Enno var det att ei veke av UKA. Margrete heldt fram med å arbeida og å festa saman med venene. Ho passa alltid på å vera der ting skjedde.

– Eg var livredd for at folk skulle oppdaga det. Følte at alle glana på den trange gallakjolen min.

Margrete fortregnde at ho var med barn. «Det kan ikkje vera med meg dette har skjedd» tenkte ho. Sjølv om ho kasta opp og kjende seg uvel, gjekk ho ikkje til lege dei fyrste vekene.

– Me bestemte oss for ikkje å fortelja

det til nokon, av ein eller anna grunn eg ikkje forstår i dag.

Den hektiske eksamensperioden hadde byrja då Margrete endeleg tinga time hjå lege.

– Han spurde om eg og kjærasten hadde snakka om det å få barn, med det hadde me ikkje gjort, i alle fall ikkje godt nok. Alt skjedde på ein gong. Eg tok meg ikkje tid til å tenkja, til å snakka og til å få det ut.

I slutten av november gjekk ho på sjukehuset og fekk fjerna fosteret. Sjølv inngrepet gjekk fort. Det heile var kaldt og samlebandsprega, hugsar Margrete.

– Eg var heilt tom inni meg etterpå.

Kjærasten sat utanfor og venta. Dei snakka aldri om korleis det hadde vore. Dei var begge redde for å ta det opp, visste ikkje korleis den andre kom til å reagere. No var det éi veke til Margrete sin fyrste eksamenen av tre før jul.

– Eg greidde eksamenane ved å skubba det vonde framføre meg.

Det var vanskeleg å koma heim til jul, vera blid og hyggjeleg med vener og familie. I romjula vitja ho ei veninne som akkurat hadde fått baby.

– Ho fortalde om korleis det var å vera gravid. «Ja, men dette kan jo ikkje de vite noko om» sa ho. Slikt var utruleg hardt å høyra på. «De skulle berre ha visst» tenkte eg, men heldt maska, kunne ikkje visa at eg blei lei meg. Då ville dei byrja å stilla spørsmål. Men etter ein time orka eg ikkje meir og fann ei orsaking for å reisa tidlegare heim.

Kjærasten hennar var med familien sin i julehelga. Han hadde det heller ikkje lett.

– Systera hans hadde mista barnet sitt, fire månadar på veg. Han tenkte mykje på at me faktisk hadde fjerna det frivillig. Men dette fortalde han ikkje då me snakka saman i telefonen. Han fortalde det ikkje før me kom til Trondheim att. Han ville ikkje uroa meg, sa han.

Eit par veker etter at juleferien var over, gjorde han det slutt. Han greidde ikkje å vera saman med henne etter det som hadde skjedd. Det blei for vanskeleg.

– Når venene spurde etter ein årsak, visste eg ikkje kva eg skulle svara. «Eg veit ikkje» sa eg berre. «Han må jo ha ein grunn» sa dei, men eg greidde å prata det vekk. Eg trur ingen forsto at noko var gale. Då.

Margrete hadde også eksamen på nyåret. Ho sat heime, orka ikkje å lesa på skulen. Telefonen ringde utan at ho ville ta han. Veninnene byrja å lura på kva det var.

– Eg veit ikkje kvifor, men eg ville ikkje fortelja det til nokon. Eg og kjærasten hadde berre blitt samde om det. Me var framleis vener, og han sa at eg berre måtte koma viss det var noko. Men det var han som burde ha kome til meg og spurde; det gjorde han ikkje. Han var redd for at eg skulle bli lei meg, sa han. Det var alltid omsynet til meg som var forklaring på korleis han handla.

Margrete byrja å trenar aerobic to-tre timar kvar dag. Ho forsømde vener og skule.

– På treninga møtte eg menneske som ikkje visste noko om meg. Gjennom treninga fekk eg dessutan ei kjensle av å meistra kroppen. Ved å eta lite og trenar mykje prova eg for meg sjølv at eg i alle fall hadde kontroll på éin del av livet.

Det enda med at ho fekk eteforstyringar og tok av tolv-tretten kilo. Før ho byrja å slanka seg var Margrete normal tynn, då som no. Då påska nærma seg, såg ho ille ut. Dietten var eit knekkebrød til frukost og ei brødskeiv til middag. Sat ho i kantina med venene, var ho heilt fråverande. Ho fekk vanskar med å konsentrera seg på skulen. Mange merka at det var noko gale og spurde etter årsaka. Margrete laug gong på gong: Ho hadde det bra, insisterte ho. Då ho kom heim til påskeferie, åt ho

for at familien ikkje skulle bli alt for mistenksam. Ho kasta opp etter måltida.

– Eg kunne jo ikkje mista kontrollen over kroppen. Eg var redd for korleis eg kom til å reagere, redd for å bryta saman. Eg trudde eg var sterk nok til å gå vidare.

Margrete gjekk vidare fram mot eksamensperioden i mai. Ho følte seg ikkje vellukka nok og ville bli tynnare.

– Eg innbilte meg at eg hadde kontroll, men i ettertid ser eg at eg var heilt fråverande, også saman med vener. Var eg ein sjeldan gong ute på byen, blei eg aldri kjent med nye menneske. Det såg vel ikkje utsom eg hadde interesse av å snakka med nokon.

Utover våren hadde Margrete kontakt med gamlekjærasten; dei gjekk på kino og vitja kvarandre, men snakka aldri om aborten.

– Han forsto kva som låg bak dei synlege vanskaner eg hadde, men involverte seg ikkje. Han var den einaste eg kunne snakka med, so eg tykte det var dårleg gjort av han å rømme frå alt.

Margrete vil helst gløyma dette halve året etter inngrepet.

– Eg tenkte det mange gonger «No orkar eg ikkje dette meir. Eg ringjer heim til mamma.» Men eg ringde aldri; det var vanskeleg å fortelja henne at eg hadde fjerna eit barn, spesielt når mamma sjølv har mista eitt.

Det var godt å koma heim på sommarferie til foreldra. Dei hadde forstått at noko var gale med dottera og sa at ho skulle eta og la ned forbod mot trening.

Det var godt å koma vekk frå Trondheim og dei vonde kjenslene. Etter ein fin sommar kunne Margrete reisa tilbake til studentkvardagen på Gløshaugen. Men jo nærare ho kom eittårsdagen for då ho oppdaga at ho var gravid, jo meir elendig kjende ho seg. Det var berre gamlekjærasten som ho



FOTO: SISSEL MYKLEBUST

kunne snakka med, men ho torde ikkje å ringja. Kva ville kameratane som han budde med, tru viss ho ringde heile tida? Når han i tillegg fekk seg ny kjærast, kunne ho i alle fall ikkje. Ho kjende seg heilt åleine. Når ho gjekk for å leggja seg om natta, blei ho liggjande vaken å grina.

– «Dette går ikkje meir» tenkte eg. Kva var vitsen med å ha det so vondt? Kvifor skal eg leva meir? Tenk kor lett det hadde vore å ta sitt eige liv. Men sjølvordstankane gjorde meg endå reddare. Eg tenkte på familien, kunne ikkje gjera det mot dei.

Margrete greidde til ein viss grad å halda maska blant veninnene, men dei såg sjølv sagt at noko var gale og spurde. Margrete laug og sa at det berre var haustdepresjonar, og dei godtok det.

Ein novemberkveld møter Margrete gamlekjæresten på diskotek. Ho seier at ho ikkje orkar meir. Han blir berre ståande; det verkar på Margrete som om han ikkje forstår kva ho meiner. Då eksploderer ho av fortvilning og går.

– Det var eit siste skrik. Han ringde dagen etter, men sa ingenting om at eg hadde vore sint på han. Han spurde om alt mogleg anna, om korleis veninnene mine hadde det, men ikkje om meg.

I ein e-post til han skriv Margrete at ho framleis har det vanskeleg. I svaret overser han den delen av e-posten. Det går to veker til Margrete skriv ein ny: «Hallo! Ser du ikkje kva eg skriv? Få augo opp og forstå at det ikkje går bra.» Same dagen kjem han på besøk og ber om orsaking for at han har vore egoistisk.

– Han sa han tykte det var vanskeleg å snakka om aborten. «Eg held ikkje ut

lenger og må snakka om det» sa eg til han. Eg trur han blei letta då eg føreslo at me kunne ta kontakt med rådgivingskontoret for gravide i Trondheim, Alternativ til Abort i Norge (AAN). Eg hadde lese brosjyrar, og det enda med at eg ringde sjølv. I telefonen greidde eg nesten ikkje å tingja timen, men spurde til slutt om dei hadde samtale.

Oppå alt dette arbeidde Margrete intenst med å skriva ferdig diplomen, avgangsuppgåva på sivilingeniørstudiet. Ho hadde ikkje tid til å sova. Dessutan var veninnene i gang med å søkja etter jobbar.

– Kva skulle eg gjera etter jul? Kva kom til å skje?

Dagen kjem, men Margrete har ikkje lyst til å snakka med AAN. Til slutt får ho teke mot til seg og går trass i at ho er livredd.

– Det fyrste rådgjevaren gjorde var å henta tørkepapir. For då kom alt. Tårene. Alt det vonde eg hadde inni meg. Endeleg var det nokon som brydde seg, spurde om kva som hadde skjedd, og korleis eg hadde det. Eg kunne for fyrste gong fortelja alt. Eitt år etter det hadde skjedd. Eg snakka i to timar og grein nok halvparten av tida. Etter samtalen var eg heilt tom. Og glad. Det var herleg å få alt ut.

Ei letta Margrete kunne reisa heim på juleferie. Veninnene hennar kommenterte at ho verka heilt annleis. Etter nyttår byrja Margrete på den praktisk-pedagogiske utdanninga på Dragvoll samstundes som ho søkte etter jobbar.

– Det var samtalen med AAN-rådgjevaren som skulle til. Eg har ofte tenkt på kva eg hadde skåna meg sjølv for viss eg hadde søkt hjelp der med ein

gong eg vart gravid. Kanskje hadde eg spara meg for mykje av det eg har gått gjennom?

Margrete ser ut over Storsalen. Det har gått to år, men framleis er det vondt å tenkja på fosteret.

– Eg hadde aldri tenkt over kva eg meinte om abort, før det skjedde. Sjølv sagt skal ikkje abort brukast som prevensjonsmiddel, men eg tykkjer mange jenter som er abortmotstandarar bør ha stått opp i det før dei uttalar seg skråsikkert. Valet eg tok var egoistisk, men det var slett ikkje ei enkel løysing. Den gongen som tjuetreåring var eg ikkje klar, og eg veit ikkje om eg kunne ha gjeve barnet den kjærleiken det trengte. Eg hadde ikkje familien rundt meg. Kanskje ville ikkje kjæresten ha hatt noko meir med meg å gjera?

I dag tykkjer Margrete det er rart at ho ikkje fortalde det til familien og dei næraste veninnene.

– Dei hadde sikkert støtta meg fullt og heilt, men eg var redd for kva andre skulle seia. Å ta abort er ikkje noko å vera stolt av.

Margrete er lei seg for at ho har loge til nære vener.

– Det må vera mange som har hatt det slik som meg, som har bore skuld kjensla med seg utan å fortelja. Dei som hamnar i denne situasjonen, må ikkje gjera som meg, men fortelja det til nokon.

Sjølv har Margrete innfunne seg med at ho må bera saknet og sorga - som alltid vil vera der - på eigahand.

– Eg kjem ikkje til å få hjelp frå gamlekjæresten. Han tok aldri ansvar for det som skjedde med oss. Han spurde

aldri. Eg er bitter for at han aldri var der då eg trong han, men heller valde å flykta frå det vanskelege og vonde.

Det tok lang tid før Margrete orka å tenkja på gitar; det var ikkje plass i kvardagen hennar. I dag har Margrete ein ny kjærast. Dei bur saman på heimstaden til Margrete der ho har fått seg god jobb som høver godt til utdanninga hennar.

– Me har det veldig fint saman og er trygge på kvarandre. Eg har fortalt det til han. Han blei veldig glad for at eg fortalde det nettopp til han. Han har sagt at eg berre må koma til han viss eg må snakka om det. Stundom gjer eg det også. Det er utruleg godt å ha han der.

Det er roleg på Samfundet denne fredagsforemiddagen.

Margrete kommenterer den nye dekoren i Storsalen. Sjølv om UKA minnar henne om tida ho fortrenge, har ho ikkje noko i mot å vera her. Det blir likevel spesielt å koma på galla i morgonkveld når det vrimlar av folk i flagrande gevantar.

Det er laurdag kveld på Samfundet. Dei møter kvarandre og snakkar saman i ti minutt. Han seier det er rart å sjå henne i gallakjole under UKA. Han seier ho ser godt ut. So går dei kvar sin veg.

Av Noralv Pedersen

Artikkelen er henta frå boka *Bølgedager. Reportasjer om studenter* (Tapir Akademisk Forlag), redigert av Noralv Pedersen.

Tsjetsjenia etter valget

Putin har steget til makta som Russlands sterke mann og sovjet-imperiets redning. Det er litt av en prestasjon siden han konkurrerer med den kalde krigens spøkelser. Men hva vil skje med utbryterrepublikken når politikerne ikke lenger har noe å vinne?

Etter valget har debatten om republikkens framtid stilnet. Russland hevder at situasjonen er under kontroll, men det er ikke mange ukene siden geriljaen drepte trede russere i et bakholdsangrep. Den russiske mili-

tærmakta strever med å redde ansikt. Ifølge generalene er alt under kontroll og sivilt styre skal snart bli gjeninnført. Men kan man ha et sivilt styre uten demokrati og kan man ha demokrati hvis befolkninga støtter opprørerne? Krigen var en sykelig del av Putins valgkamp, men når målet nå er oppnådd håper mange at det skal åpne seg muligheter for freds forhandlinger.

nytte av sitt eget språk, før skolevesenet og lærebøkene begynte å fortelle historien som Moskva aldri ville innrømme. Århunderer med krig mot sentralmakta gjør at det Russiske flagget vaier usikkert over ruinene i Grozny. Den russiske taktikken med gulrot og pistol tar hverken historien eller nåtida til etterretning.

Et forført folk

Men om de vestlige media kan kritiseres for sin kyniske kortidshukommelse, så har russiske media ikke fylt sine sko som en alternativ statsmakt. Som tidligere KGB offiser representerer Putin noe konservativt i russisk samfunn. Det er ennå usikkert hvilket forhold han vil ta i forhold til de nyrike og den gamle Jeltsinklanen. Shrinovski, den store representanten for grasrotas understrømninger, har blitt utmanøvrert av sentrum. Det handler om følelser, ikke menneskerettigheter. Putin har blitt det offisielle stemplet på vanlige folks meninger.

Michael Wynn



FOTO: COURTESY OF THE CHECHEN REPUBLIC ONLINE



FOTO: COURTESY OF THE CHECHEN REPUBLIC ONLINE

Gloomy Sunday

Etter 23 000 bomber over Kosovo flyg framleis fuglar over oss. Eg har det verken betre eller verre enn kva stoda var på same tid i fjor. Det er eitt år sidan den moralske krigen starta i Beograd, og NATO sende dei fyrste raketane og bombene over Serbia. I dag fell eit uoffisielt bomberegner

land. Kvardagen må halda fram og så lenge eg klarer meg er det meste ein parentes. Og eg klarer meg så godt at eg mest ikkje merkar det. Og skulle det ikkje gå godt, vil det helst gå godt likevel. Det gjeld å ha nok rutiner og faste rammer rundt seg, så går alt. Det er inga sak å få ei

over Groznyj.

Folk går langs veg og gate som før, sjølv om både vegar og folk er bomba til døde andre stadar. Sjølv om folk vert sprengde i hel ein stad i eit anna

pinefull smerte til å gå på skje-ner.

Ein må tenkje før ein bombar. Eg trur ikkje det skadar om ein tenkjer seg litt om etter bombene heller. Det er ikkje alltid like godt å seia kven som er piratar, men eit kjenneteikn er den svarte lappen framfor auga. Men det førekjem meg at dei verste piratane ikkje er dei med ein svart lapp framfor auga, men dei med skuggelappar over begge augo.

Frå ein høgtalar syng Billie Holiday songen Gloomy Sunday. Om ho var aldri så neddopa hadde ho i det minste synet i behald, og song om englane som ikkje hadde tankar om å

venda tilbake. Før ho tok englane sin veg sjølv. Om englar finst er eit spørsmål med same aktualitet som om det eksisterer ei rettferd. Og skulle det mot all formodning finnast ei rettferd er eg enno uviss på kor denne skulle koma frå.

Nå ja, søndag vert det i alle høve. Ein søndag som alle søndagar før denne. Til dess får ein berre fiksa kvardagen det beste ein kan og oppretthalda praten med katten og kråkene. Gode påske- etterdønningar til Dykk alle.

Inger N. Bråtveit

Pokémon – leketøy og maktmiddel?



Michael Wynn stiller seg kristisk til det kommersielle kjøpepresset mot dagens små og uskyldige barn. Han lar barne-TV hiten Pokémon gjennomgå, samtidig som han er frustrert over hvor verden beveger seg.

Pokémon selger enormt, men burde produsenten skamme seg? I forrige uke strømmet ungene til Pokémon-filmene og Tromsø Kino ble så overveldet at de bestemte seg for å selge leketøy i foajeen. Hvem er vinnerne i dette hysteriet?

Voksne har problemer med å forstå hvorfor ungene er så oppslukt av en dårlig tegneserie basert på et kjedelig dataspill, men så forsto vi heller ikke hvordan noen kan samle på gamle utgaver av bladet Ponny, hvorfor Teletubbies har internasjonal suksess eller hvordan Glamour ble verdens mest populære TV-serie. Det er et mysterium like ugjennomtrengelig som ungene selv. Når en normal mann liker Spice Girls er det fordi Ginger og Baby Spice passer som midtsidepiker i vår fantasiverden, ikke fordi vi ønsker å stelle håret til plastikkutgavene. Synging kan de jo ikke.

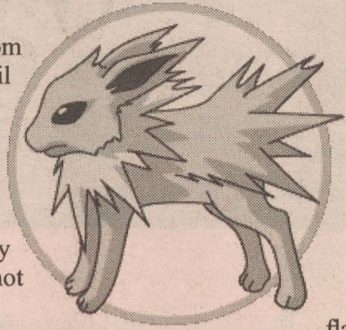


Kapitalistiske slaver

Noen ganger lurar vi på om ungene er kapitalistiske slaver

som ukritisk sluker alt som mediakonsernene og reklamebyråene serverer dem. Vi er klar over at utviklinga har brakt samfunnet fra Einar Gerhardsen til EU og barnekulturen fra Elefanten Babar til Teen Age Biker Rats from Mars. Det er de unge som styrer informasjonsteknologien og dermed også den økonomiske utviklinga. Den virtuelle virkeligheten er tumleplass og arnested for ungdommelig frisinn og subkulturer, og enkelte ganger - spesielt rundt juletider - forenes driv-kreftene for kapital og teknologi på julenissens ønskeliste. Optimistene hevder at Pokémon tilbyr barna en felles referanse-verden, at de nå har noe annet enn foreldrenes alkoholkonsum å snakke om. Pessimistene hevder at den kommersielle barneverdenen ikke er noe annet enn et

kapitalistisk oppkok som sosialiserer ungene til forbrukere, kjønnsfascister og miljøsvin. Det er et vanskelig valg å ta mens du står i køa utenfor Ringobutikken. Når skal ungene ha det gøy og når skal de beskyttes mot seg selv?



På skraphaugen
Om et år ender Pokémon på historiens skarphaug sammen med Transformers, Power Rangers, Boba Fett og Smurfene. Ungene fikler med Pokémon til huet detter av, og så havner de alle på loftet sammen med fjorårets klær. I virkeligheten er det de voksne som er skadelidende, som fortvilt betrakter hvordan ungene svermer rundt en tom platstikkfigur og investerer tid og følelser i de minst matnyttige gjenstandene på jordas over-

flate. I det de blar opp pengene kan de ikke kvitte seg med følelsen av at de har kjøpt katta i sekken. Men i valget mellom et par hundrelapper og en tretimers diskusjon hvor ungene svarer et hvert argument med "hvorfor det da", vinner fornuften fram. Når foreldrene kommer hjem kan de hvile i lenestolen mens ungene spiller TV-spill. Jo lenger de holder på, jo bedre. Men hvor mye er de voksne villige til å betale for unnga sine egne barn. Salgstallene taler for seg selv.

Syng meg i søvn – syng meg ein song utan ende

bok

Bikubesong
Frode Grytten
Samlaget

Som eit einaste stort lerret - som ein film over røslar, lydar og interiør. Ei bikube, den store murboligen i Odda, husar dei alle - fylliken, krigsvevteranen Gerhardsen, fittetjuven og Prinsessa av Burundi. Menneske som på eit eller anna vis er krenkt av livet sjølv.

Det svermar av menneske, som kryssar inn og ut, att og fram av Frode Grytten sine samantevde noveller. Murboligen er eit slite hus med morkne rør, alltid fullt av ståk og liv. Menneske summer mellom cellene i kuba, tilsynelatande utan å ha noko med kvarandre å gjera. Alle er dei opptekne med sitt: Draumar, løyndomar og nattskift på fabrikk.

Leva i sølibat

Syng meg i søvn er opningsnovella om den 40 år gamle mannen som bur åleine saman med mor si som ligg for døden. Han identifiserer seg eitt hundre prosent med Morrissey frå The Smiths – bandet dei fleste slutta å høyra på etter ei tung pubertetsvinter. "Eg lever som Morrissey. Eg er

vegetarianar, og eg lever i sølibat. Eg har ikkje hatt ei jente på tjue år. Det er den einaste løysinga." B-kulturen av rockemusikk og film er levande, og stemninga frå rockelåtane veltar fram medan ein les, og vert ein peikepinn på mennesket som siterer songane: "I could have been wild and I could have been free, but Nature played this trick on me" eller "Sleep on and dream of Love, because it's the closest you will get to love".

Romantisk filmkomedie

Me trur på desse synlege og mindre synlege menneska, me let oss syngja i søvn. For det heile er sylskarpt skildra, så fullt av levd liv og ein kan ikkje la vera å tru på kvardagen med all sin monotoni og resignasjon,

eller den sakrale høgtida som oppstår når fotballhelten Henry med vasskjemma hår og Betty på billettkontoret blir eit par som i ein romantisk filmkomedie: "... dei to som heilt frå starten er meint for kvarandre, men som på grunn av masse misforståingar ikkje får kvarandre før i sluttscena. Alle trudde på happy end, men filmene sluttar der livet tar til."

Skrik av noko usagt

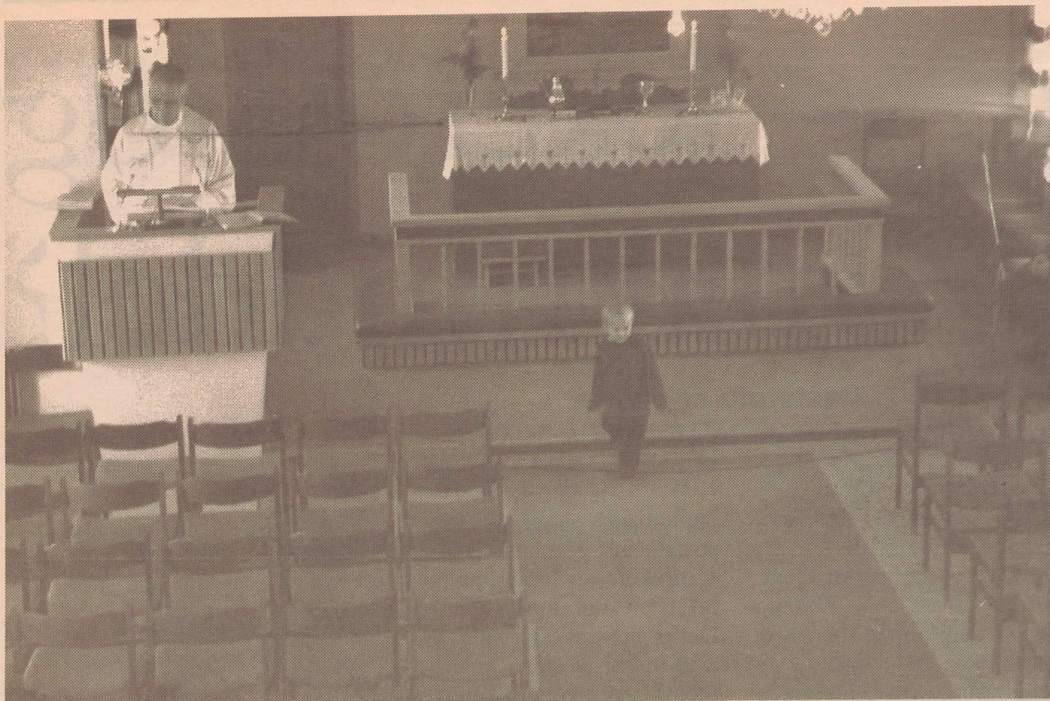
Frode Grytten er sjølv frå Odda, og løftar fram menneske frå ei bygd som for somme er eit fengsel, kor stempling av inngongskort til fabrikk er proposjonal med stemplinga av lauslepne kvinner, ei stempling ingen verken vil eller evnar å trekkja kvarandre ut av. Grytten sine realistiske tekstar signaliserer ikkje berre ein undertekst, men står mange gongar som eit einaste skrik av oppsamla togn. For det er just dette usagte som tek oss inn i den endelause songen. Som tek oss inn i det underlege og uavklara, - som forlet oss midt i mysteriet. Og

som surrar som ein film på inn-sida av hovudet lenge etterpå.

Ein ode til Odda

Det heile vert ein ode til industribygda Odda, til Murboligen og forteljekunsten. Bikubesong dampar i takt med fabrikkpipa inst i Sørfjorden; av opprømsing av utanlandske filmstjerner, banning, dialektar og populærkultur. Odda er eit fengsel, ein draum og ein song. Frode Grytten syner oss bygdetullingane og orginalane, men komikken sluttar i det ein vert kjent med personane bak myten. Den smellfeite "Prinsessa av Burundi" som arbeidar på hamburgerbaren, får til slutt den bosniske prinsen sin etter mange slankekurar og påfyljande dramatik. Det er både lett og rett å le til livshistoriene til desse sær-eigne menneska. Men på sett og vis kjennest dei som kjenningar. Kjenningar tekne ut frå ein kvardag, ein kvardag som undervegs formast som eit glasialt pust.

Inger N. Bråtveit



Vedtøktar for Den Luthersk-Læstadianske badehus i .Nord-.Lenangen.

Den som vil ha adgang til å forkynne Guds ord i dette hus, må tre og bekjenne uavkortet: De profetiske og apostoliske skrifter, de lutherske konfessjons artikler, og apostoliske artikler, schmalckaldiske artikler, samt Luthers lille og store katekisme.

Den som ikke tror, lærer, bekjenner og lever etter disse skrifter, har ikke adgang til å forkynne ordet i dette hus, enten de kaller seg læstadianere, lutheranere, leg eller lærde.

2. Fri adgang til å forkynne ordet i dette hus har stiftets biskop, prest og de i prestegjeldet fungerende prester, såfremt kirken ikke forbeholder de i punkt 1. nevnte skrifter, samt læstadianere, så lenge de lærer og bekjenner seg til den i punkt 1. nevnte lære.

3. Kvinnelige prester har ikke adgang til å forkynne i dette hus.



Atterkome i Nord- Lenangen

Skodda ein grad pluss frisk bris frå Shavet og kanskje ei aning yr i lufta. Kakaoen, skia og appelsinene får fred denne andre påskedag, og i staden fylgjer me Sverre Prest til Nord-Lenangen Menighetshus for å overværa hans atterkome i prestekjolen.

Den har vore sjeldan i bruk etter at Sverre drog inn årane. Trekte seg attende, la støvlane på hylla, for eit par år sidan etter ei lang tenestereise, der siste stasjon var preikestolen i Elverhøy kirke her på øya.

Nistekorga er klar, Landstads Reviderte er funnen fram frå hylla. Salmane er plukka ut og Sverre friskar opp den gamle liturgien frå studiedagane. Me er på veg til Læstadianarland.

Tekst og foto: Asbjørn Moe

Biletetekstar, frå øverst.

DISIPPEL: "Lat dei små koma til meg."

STROND: Uransakelege vegar og uklare mål.

SKRIFTA PÅ VEGGEN: Alle hus med repsekt for seg sjølv har eit reglement. Til dømes dette.

TANNPUSS: Røvarhistoriar frå to lange liv i Guds teneste.

Helt siden kirkas første spa-
detak har de kristne flyttet
på seg og opprettet nye
menigheter og trossamfunn.
Allerede få tiår etter Jesu
død valgte kirken å dele sine
oppgaver – og apostelen
Paulus fikk et særskilt
ansvar for å bringe evange-
liet til resten av verden. Lars
Levi Læstadius fikk flere
hundre år senere en visjon
om å veilede befolkningen
på Nordkalotten mot et liv i
full overensstemmelse med
Bibelen.



Oss apostler i mellom

Delingen av den kristne misjonen i det
først århundre skjedde for å bøte på kon-
flikten som oppsto da de jødekristne ikke
aksepterte å spise eller gå til gudstjeneste
med uomskårede. I følge deres tro var
Jesus kommet for å oppfylle Det gamle
testamentets profetiske løfter om Messias
– at han skulle oppfylle pakten mellom
Gud og mennesket. Hele Det gamle tes-
tamente hadde nådd sin ”misjon”, men
de jødekristne var fremdeles bundet til
Loven som Gud gav dem gjennom blant
annet De ti bud.

Tolkning gir mangfold

På apostelmøtet år 48/49 etter Kristus
tok man stilling til en av de første store
tolkningsutfordringene i kristenhetens
historie; kunne man bli kristen uten å
først være jøde? Svaret var ja, og dermed
bredte religionen seg videre ut over Israels
grenser. Kristendommen kunne vært en
etnisk religion som forutsatte at man var
jøde før man kunne ta i mot frelsen, men
ble universell og fragmentert.

Peter og Paulus besøkte utallige byer
i middelhavsområdet, og i Det nye testa-
mente finner vi blant annet Paulus’ brev
til menighetene som ble grunnlagt der.
Gjennom brevene får vi et visst inntrykk

av at de mange tolkningene av Jesu buds-
kap. Paulus måtte rettlede dem og prøvde
å holde kristenheten samlet – slik fikk
dagens kirke en håndbok i både kirkeliv
og åndelig utfoldelse.

Ulik praksis – samme tro

De fire evangeliene i Det nye testamente
inneholder ulike skildringer av Jesu liv, alt
etter hva forfatterne ønsket å vektlegge.
Matteus, Markus, Lukas og Johannes for-
mulerte tekster ut fra de muntlige tradis-
jonene som levde blant de kristne. Gjen-
nom disse fire skriftene har man til en
viss grad fått et helhetlig bilde av Jesus,
og ulike kristne har funnet ulike idealer
for sitt trosliv. Asketiske nonneordener
følger Jesu ord om å selge alt man eier
og tjene Gud i bønn mens andre kristne
søker å leve ut nestekjærlighetsprinsip-
pet i praktiske handlinger som det å drive
barnehjem.

I dag eksisterer et enormt og stadig
voksende antall kristne menigheter. Bare i
vesle Norge finner vi blant annet katolik-
ker, pinsevenner, karismatiske vekkelses-
forsamlinger, læstadianere, metodister,
baptister, adventister, Jehovas vitner, sal-
vasjonister, Smiths venner og kvekere
med flere. Noen menigheter er del av

verdensomspennende nettverk, mens
andre, som Guds menighet på Vegårshei
er av en langt mer lokal forankring. Alle
er imidlertid knyttet sammen gjennom
roten som er Jesu forkynnelse om frelse.

Kirkehistorie i mikroperspektiv

Nesten to tusen år med oppsplitting og
fragmentering har både styrket og sve-
kket kristendommens rolle i samfunnet.
Mange spør seg hvorfor man ikke kan
finne en felles trosutfoldelse – ”det er
jo samme troen.” Andre hevder at det
er menneskelige ulikheter som skapte de
ulike menighetene – ”vi har individuelle
behov som kristne”.

I Nordkalottens kirkeliv finner vi kirke-
historien i mikroperspektiv – i utviklin-
gen av læstadianismen. Det går en flertrå-
det og fargerik linje fra Lars Levi Læsta-
dius’ kall til å forkynne for samene ca.
1845 til de 20-30 ulike læstadianske ret-
ningene som fins i dag.

Fra misjonær til mangfold

Læstadius’ misjon sies å ha berget den
samiske kulturen fra utslettelse. Samti-
dig ønsker en å fokusere på hva et liv
som læstadianer innebærer, både åndelig
og i det praktiske livet. Det fins i tillegg

åndelige sanger som trekker linjer i
misjonens geografiske plassering
ytterst i verden, og Bibelens b
om de siste tider. På denne måten
res læstadianismen i den totale vi
kristne, som parallell til Guds i
folk, Israel. Læstadius beskrives i
med Luther, martyrer og kirkefed

Læstadianismen har ikke utelu
sin etniske rot på Nordkalotten, de
også tungt når kristenheten sees ur
At Læstadius har status (om en
hans egne ord) som en som for
Jesu gjenkomst, overskygger det
at bevegelsen har vært utsatt for
ser gjennom 100 år.

Vekst

Ingen er fremmed for at splittelse
vært både smertefullt og tun
læstadianerne. Like fullt kan ma
Læstadius’ fødsel i år og ha vc
menigheter rundt om i Norge. I
har endog en av retningene et ny
amlingshus på trappene, i løpet a
meren vil murpuss og beleggest
vei for samlinger som både trekk
og eldre sammen.

Ingrid Klein-H

”Lappmarkens vår” – bilder av Lars Levi Læstadius

Ola Steinholt har skrevet en artikkel om læstadianismen som berører på både positive og negative sider. Dette resulterte i krigsoppslag i avisa Nordlys. Avisa vet at oppslag om læstadianisme skaffer oppmerksomhet. De fleste vet at Lars Levi Læstadius er opphavsmannen til denne særegne religiøse vekkelsen. Men hvem var han egentlig? Alle skaper Læstadius i sitt bilde. Vi skal se på noen av disse bildene.

Det er i år 200 år sia Lars Levi Læstadius blei født, noe som markeres med jubileer av forskjellig art rundt om på hele Nordkalotten. 200-årsdagen blir også feira i USA, der menigheter regner jubilaranten som grunnlegger. Her på Universitet i Tromsø markeres jubileet med boka ”Vekkelse og vitenskap. Lars Levi Læstadius 200 år”, som kommer ut i mai som et resultat av et samarbeid mellom UB og institutt for religionsvitenskap. I denne vesle artikkelen vil jeg ta en titt på Læstadius, ikke egentlig med den hensikt å finne ut hvem han er, sjøl om noen biografiske opplysninger er nødvendige. Jeg er mer på jakt etter hvem vi vil Læstadius skal være. Den svenske presten blir nemlig oppfatta svært så for-

skjellig av forskjellige mennesker og grupperinger.

Lærde pretensjoner og bondeaktig grovhet

Samtida til Læstadius bringer fram flere bilder av ham. Både de botaniske og de etnografiske bragdene hans brakte ham et godt ry, både nasjonalt og internasjonalt. Han leda for eksempel en internasjonal tverrvitenskapelig ekspedisjon som reiste over store deler av Nord-Norge og Nord-Sverige. Et resultat av ekspedisjonen var at det franske vitenskapsakademiet ba Læstadius skrive om den førkristne samiske religionen.

Med på ekspedisjonen var ei fornem fransk kvinne, som i noen dager hadde overnatta på prestegården hos Læstadius.



Lars Levi Læstadius blei født 10. januar et sted i Nord-Sverige. Familien var fattig, faren drakk og slo, mens mora var gudfryktig og tok seg av barna. Sammen med broren Petrus valgte Lars Levi å utdanne seg til prest, sjøl om botanikken kalte nesten like sterkt. I 1825 blei han ordinert og han tok snart fatt på sin første prestedjeneste. Etter hvert tok han turen til Karesuando på grensa mellom Finland og Sverige, der han fant både stillinga som sokneprest og Brita, som han kom til å gifte seg med.

Fram til 1844 skjedde i grunnen lite i Lars Levis liv som prest. Det var vitenskapen som brakte ham ære. Innafor både botaniske og etnologiske kretser blei navnet Lars Levi Læstadius godt kjent. Han skaffa til veie gigantiske samlinger av sjeldne planter og fant noen helt nye (læstadiusvalmuen er en av disse...), og han samla informasjon om og kategoriserte den førkristne samiske religionen i boka ”Fragmenter i lappska mytologien”.

I 1844-1845 kom imidlertid vendepunktet for Læstadius, med det som kalles for ”Mariahendelsen” som innledning. På en visitasjonsreise møtte han samejenta Milla Clemensdotter, som med si beretning gjorde så

djupt inntrykk at han følte at det lysna til og med for ham. Jeg skal seinere komme litt tilbake til dette. Forkynnelsen til Læstadius skal etter møtet med ”Maria”, som han kalte henne, ha fått ei ny vending, og ei kort tid etter var det ”vekkelsesånd over landet”, for å si det med ord av broder Åge. Læstadius forkynte nødvendigheta av en rett omvendelse til ei levende tru. I dette ligger brodden mot det han kalte vanekristendom og død kristentru, og ”djevlepisets”, altså alkoholens, forbanelse. I denne omgang er det ikke plass til noen djuppløyende gjennomgang av Læstadius’ forkynnelser og lære. Viktig er det imidlertid å peke på at prekenene hans var prega av sterk bildebruk og til tider voldsomme kraftuttrykk, noe som trulig var en medvirkende faktor til vekkelsens sprengkraft. Fra 1846 tok det ikke lang tid før Læstadius si lære om omvendelsen og den rette nådens orden var spredd over store deler av Nordkalotten. Til Norge kom vekkelsen til flere områder tilnærma samtidig i 1848, spredd gjen-

Vitenskap og vekkelse

nom reindriftssamenes trekkruter. Det samfunnet som var så sterkt prega av alkoholmisbruk og vanskelige sosiale forhold, noe som førte til manglende sjølrespekt, blei nesten snudd opp ned. Vekkelsen brakte forandring i folks ytre så vel som indre liv.

Den læstadianske vekkelsen fortsatte å spre seg fram mot århundreskiftet. Læstadius døde i 1866, men Johan Raattamaa tok over ledelsen og førte bevegelsen mot litt mer ordna former, både organisatorisk og læremessig. Ikke desto mindre, et indirekte resultat av dette blei splittelse. Da Raattamaa døde i 1899 utløste det en serie splittelser, med fraksjoner som alle hevda å ha forstått Læstadius på den beste måten. I Norge er de mest kjente og framtrepende fraksjonene ”de førstefødte” (eller Ofotenretninga), Lyngenretninga (eller erikianerne) og Alta-retninga (eller ”de småforstefødte”).

Madame Biard skriver: ”Denne prest frembød en ubehagelig blanding av lærde pretensjoner og bondeaktig grovhet. [...] Denne mannen trodde sig å være en størrelse, fordi han kunne radbrette latin og hadde kjennskap til Lapplands meget innskrenkede flora. Han inntar stillinger som et overmenneske, og uttaler sig foraktelig. Han viser i alt en innbildskhet, som dårlig stemmer overens med den verdighet han er bekledd med”. Hun gir oss gjennom dette et interessant bilde av en mann som nok ikke svarte til hennes borgerlige forventninger til hvordan en embetsmann burde opptre, og levner ikke stor ære til hans evner som botaniker. Biard var imidlertid ikke den eneste utenlandske gjesten prost Læstadius skulle få. I 1847 fikk han en uventa og original gjest til sitt hjem i Karesuando, nemlig den tyske sosialisten Heinrich August Anders som var på reise i Skandinavia. Anders forteller: ”Herr Laestadius är en stor latinare och en utmärkt botaniker, i synnerhet mycket väl hemma i

den lapplandske floran. Genom sin flit gagna han utomordentlig vetenskapen, liksom hans ädla tänkesätt och hjärta ivrig arbetar för folkets lycka. [...] I hans kammare ser det mycket enkelt ut; ett målat bord, ett skaap och trästolar er möblemanget. Över hovud tycks herr Laestadius vara en stor fiende til lyx.” Det er ingen tvil om at den tyske sosialisten så en helt annen mann enn ham den franske borgerskapskvinna så. Anders framstiller en Læstadius som ivrig arbeider for folkets lykke, og som gjennom sitt enkle levesett kunne fungere som et godt forbilde for sosialister.

Forskernes Læstadius

En slags (kanskje syltynn) parallell til Anders sin beskrivelse av Læstadius er det som har kjennetegna norske samfunnsforskere i deres undersøkelser av Læstadius og læstadianismen. Fram til siste halvdel av 1900-tallet var læstadianismeforskninga så godt som fraværende i Norge. Med antropologen Robert Paine sin artikkel ”Læstadianismen og

samfunnet" fra 1965 var imidlertid en ny trend begynt. Paine blei fulgt opp av Ivar Bjørklund, en annen antropolog, i 1978 og 1985. Det begge disse to la vekt på var læstadianismen sin rolle i forhold til sosiale forhold og samisk etnisitet. Læstadius sin forkynnelse og hele den læstadianske vekkelsen blir av disse to sett på som avgjørende for at samisk kultur kunne overleve. Til dette ligger både det strenge kravet om avhold fra alkohol, og det som er blitt kalt reverseeringsstrategien, som innebærer å snu verdslig fattigdom til åndelig rikdom og finsk og samisk til mer verdifulle språk enn norsk. Følgelig blir Læstadius en slags helt, ettersom det er han som ligger til grunn for berginga av en hel kultur. Dette bildet av Læstadius har da også vedvart, og er det som gjerne trekkes fram ennå når det er snakk om læstadianismens betydning i historien.

Kanskje kan noen ane en viss kritisk tendens i min beskrivelse av denne forskinga. Sjølsagt har antropologene noen helt sentrale poenger som man ikke kommer utenom i en forståelse av læstadianismen. Innvinging er imidlertid at denne vinklinga etter hvert blei bortimot enerådende, samt at læstadianere sjøl i stor grad ikke kjente seg igjen i forskernes skildringer. Læstadianismen i seg sjøl, som grunnlag for et liv som troende menneske aleine og i forsamling, har blitt oversett.

Læstadianernes Læstadius

Som jeg nevnte i den nokså summariske oversikta over den læstadianske historien har bevegelsen stadig vekk vært ramma av splittelser. Konsekvensen av dette er at det i dag er mellom tjue og tretti forskjellige fraksjoner, av forskjellig størrelse, i Skandinavia. I denne

omgang er det alt for omfattende å spekulere i årsakene til splittelsene. Imidlertid er det slikt at alle de forskjellige retningene hevder å ha den rette forståelsen av Læstadius. Jeg skal ta en titt på noen ytringer om Læstadius fra forskjellig hold.

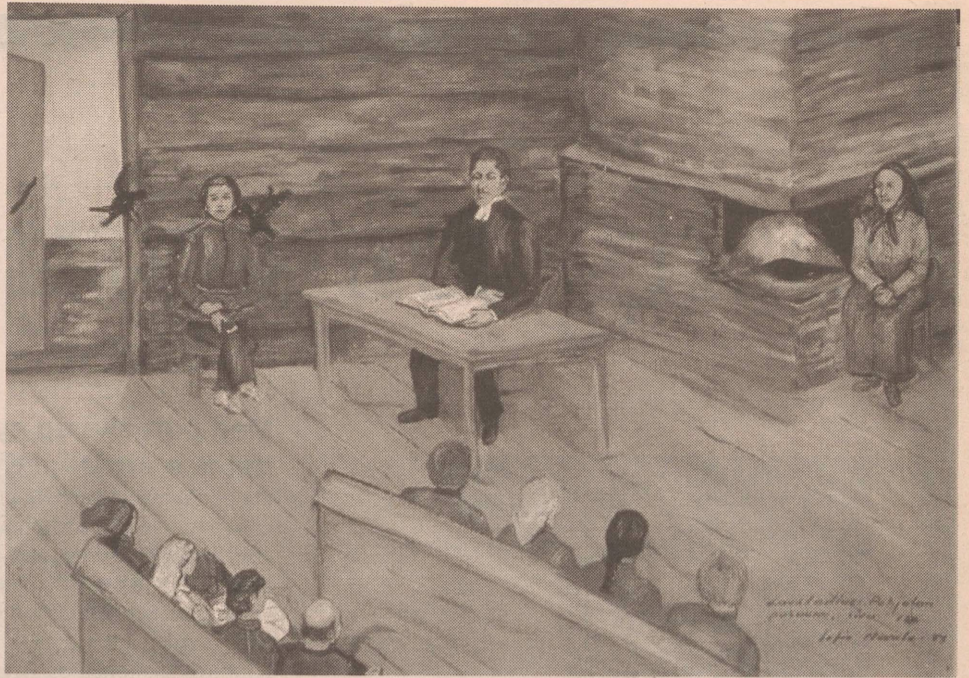
I forordet til ei bok om den læstadianske bevegelsens historie i Ofoten og Lofoten skriver førstefødtetpredikanten Alvin Nystad om den læstadianske vekkelsen som "Lappmarkens vår": "Om det noensteds fantes en vinter, en åndelig vinter, så var det i den svenske Lappmarken. De uendelige ødemarkens vidder med de bottenfrosne dyp og tykke syndelag av ukunnskap og overtro, av drukenskap, tyveri og andre laster smeltet visselig på sine steder ved at Guds ord var blitt forkynt. [...] Men våren kom som en ekte Lappmarkens vår, overraskende i sin voldsomhet. Lyset, himmelens lys falt blendende sterk over ødemarksjelen. Noe begynte å løsne på dypet og det trengte seg fram i dagen med uhemmet kraft." Det som begynte å løsne på dypet var sjølsagt Læstadius.

"Denne prest frembød en ubehagelig blanding av lærde pretensjoner og bondeaktig grovhet. [...] Denne mannen trodde sig å være en størrelse, fordi han kunne radbrekke latin og hadde kjennskap til Lapplands meget innskrenkede flora. Han inntar stillinger som et overmenneske, og uttaler sig foraktelig."

Gjennom skildringa gjøres Læstadius og vekkelsen til en parallell til urkristendommen. Hyrdene på marken, som i juleevangeliet synger "ære være Gud i det høyeste", blir hos Nystad

til "reinhyrdene"!

For en av de andre fraksjonene, Lyngenretninga, som av andre læstadianere beskyldes for ikke lenger å være læstadiansk, kun luthersk, er det av høyeste interesse å framstille Læstadius som lutheraner, samt å nedtone forskjellen mellom disse to som lærefedre. Retninga har da også som sitt offisielle navn "Den luthersk-læstadianske menighet". I minneordet over predikanten Nils Mikkelsen leser vi: "Jo mer han gransket Luthers og Læstadius's skrifter desto mindre forskjell fant han mellom de to læreres ånd og lære". Dette er et trekk som er felles for alle retningene, nemlig å framstille de forskjellige lærefedrene som tilhørende samme utviklingslinje. Dermed er resultatet ei historiefremstilling som sier noe om hvilket syn man har på Læstadius. I en salme, eller "åndelig sang" som det helst heter, av Lyngen-læstadianeren Isak Nilsen trekkes det ei linje



gjennom hele kirkehistorien. Det hele starter med Jesus, går via martyrene, Augustin, kjetterne Pelagius, Arius og Muhammed (!), pavedømmets mørke, Johan Huus og Luther, fram til Læstadius. Vi leser fra det sekstende og det syttende verset: "Opp av Lapplands øde trakter/ frem Læstadius oppstod/ Med sin munn og sine fakter/ sannheten han oss opplot/ Hyrders lære var ei ren/ Kristus er jo hjørnesten!/ Onde spøkelses og trolle/ jog han bort fra Kirkens volle. Kristi rene Ord og lære/ den han gav sitt eget folk/ men som møtte stor vanære/ skjönt han gav sin ånd til tolk/ Er nu flyttet til oss hit/ med den gyldne nådetid." Med ei slik framstilling kobles fortida, med lyse og mørke sider, til nåtid og framtid. Læstadius blir slikt sett til det historiske bindeleddet, som bringer nådetid over landet og dermed gir sitt folk mulighet til ei framtid i salighet. Det er jo heller ikke verst for Læstadius å bli stilt på linje med Augustin og Luther.

Han som roper i ødemarka

Det kan være verdt å stille spørsmålet om hvordan Læstadius så på seg sjøl. Det er ingen tvil om at han til dels er med på å skape myter omkring seg sjøl. I tidsskriftet "Ens ropandes röst i öknén", som han sjøl ga ut i åra 1852 til 1854, skriver han en sjølbioografi i et levende språk, fylt av patos. Hans egen beretning om Mariahendelsen er et godt eksempel: "Bland dem var en lappflicka vid namn Maria, som öppnade hela sitt hjärta för mig, sedan hon hört altartalet. Denna enfaldiga flicka hade erfarenheter i nådens ordning, som jag aldrig hade hört forut. [...] Och, tänkte jag.: här är nu en Maria, som

sitter vid Jesu fötter [...] Jag fick denna afton, som jag tillbragte i sällskap med Maria, känna en försmak av himmelens glädje." Dette kan lede oss til en del spørsmål. Hvorfor kaller Læstadius henne for Maria? Viss hun er Maria, hvem er i tilfelle Læstadius sjøl? Det nærmeste svaret, viss vi også tar tittelen på tidsskriftet i betraktning, er at Læstadius blir en slags Johannes Døperen, som jo i evangelia er han som roper i ødemarka og forbereder veien for "Herrens komme".

Ikke desto mindre, vi har i denne vesle artikkelen sett at Læstadius kan være så mangt. Som mye annet kommer det an på hvem som ser. I tillegg til de få eksemplene jeg har tatt opp finnes mange andre skildringer og navn. Nøkkelen til forståelsen av de forskjellige bildene av Læstadius er hvilke paralleller som trekkes. Læstadianere vil gjerne ligne Læstadius og vekkelsen med bibelske eller kirkehistoriske hendelser.

Samfunnsforskerne leser hvem Læstadius er ut fra hvilke funksjoner forkynnelsen hans har hatt. Hvem Læstadius er i dag, 200 år etter han blei født, er langt fra sikkert. Det som er sikkert er at han fortsatt skaper oppstyr. Han lever fortsatt.

Artikkelen er skrevet av Torjer O. Berglund, Hovedfag i religionsvitenskap.



**DELPRIVAT BREV TIL
JELLNE HANSEN**

Øyvind S. Ådland
130 m.o.h.
1927 Kvasheimheim

Jellne Hansen
Postboks 105
1601 Fredrikstad

Å nå Jellne!

Ada var på besøk her for noen timer siden og hun hadde eyeliner, men ikke potesko. Jeg kunne følge linjen hennes, det var ingenting som tydet på tekstilhode der og da. Det var som å være vitne til et visst, fargesprakende bilde, hele Ada. Bildet er en mesterlig liten sak som har høstet godord fra opptil flere. Hun høstet dem inn da de gikk forbi henne, men når jeg har truffet henne: Ingen potesko! Ikke det spor!

Jeg ser dem inn i øynene fra tid til annen og hadde jeg vært meg selv - hadde jeg snust på dem. For meg er det viktig at de har potesko og eyeliner - om ikke på seg - så parat. Jeg er interessert i en samboer, vet du. Det er derfor jeg innleder slik - fordi jeg våknet interessert en morgen, var tillitsfull, men hadde rim på øyet og ble delvis hemmelighetsfull.

Lite sant om silke og potesko

I forrige telefon, sant, Jellne. Trolig fordi du parallelt drev med grøtspising, maktet du å dreie samtalen bort fra mellommenneskelige forhold. Ikke ville du snakke om Ada, din venninne. Ikke ville du gjøre annet enn å forfekte snøvl angående potesko og silke. Bordmanèren var lav - riskorn falt over bord og så videre. Som en maurtue irriterer jeg meg fremdeles lite grann over at du måtte dette. De færreste potesko er silke - ta og kjenn på dine egne. Jeg kan nok skjønne din redsel for Adas navn, men det er ikke bare jeg som doserer vrøvl, det er det ikke.

Ja men, Jellne!

Ta tak i sidene dine og vit at Ada er ferdig med brevkurset som du prakket på henne. Skal hilse så mye fra Ada, hun har roet seg nå, er ikke arg lenger. Hun er så svær på meg. Vi ser at peisovnen tørner seg sammen - er det til minne om deg? Det var ikke Adas mening å forkaste deg til ensomhet, mellom dine motesko. Du føler deg slik nå.

På torsdag var hun frisk, der hun sto og snakket ut med neseborgjengen. De har slitt seg selv ut inne i innhegningen på Storsteinnes, og de var ikke så utilsnakkelige og kalde som de tidligere har vært. Jeg tror det er fordi de har erkjent vårhet i forhold til klor. Det er klart de indirekte vet at du hjalp dem med å sette nesebor i spenn sommeren 1999. Ada sa at heller ikke de mente at hodet hennes var tekstil. Etter at Ada snakket ut med dem, ringte jeg ut til dem. Uansett hvor mye jeg ringte ut til dem, var de ikke der.

Du er neppe smal

Ja men Jellne!

Det er jo ikke slik at du er smal selv om du høres slik ut, på navnet. Så vidt jeg kan huske var ikke du en oi-oi fra toppen av en grein til toppen av en grein, tvert i mot var du 1.71, hadde øyne, munn og nese. Beinansamling oppe og nede var på plass, folk som så på rigget til for å se enda en stund. I samarbeid med hukommelsen hadde du nok den frekke Fredrikstad-dialekten som vi alle kjenner. Å rigge i Fredrikstad på den tiden.....oi-oi-oi-oi.

Jeg tror kroppsvekten din er i konstant utvikling. Men du Jellne - kan du love meg en ting. Satt i sammenheng med Ferder fyr er kurbadene dine i Drøbak forsvinnende anonyme. Jeg mener - det ser slik ut.

Svar meg, eller jeg sender deg flere brev.

Med potesko og eyeliner har me karra oss godt inn i det nye årtusenet.

Og i kjølvatnet av karringa har både det eine og andre vorte synleg. Ein ting er at Øyvind frå Kvasheimheim for n' te gong tek eit forsøksvis oppgjær med Jellne Hansen og den ulidelege Fredrikstad-dialekta hennar. Me kan jo berre tru og håpa at han denne gongen når fram til henne, - slik at Øyvind frå Kvasheim fleire morgonar kan vakna interessert opp, tilitsfull- og med rim på auga.

Kulturredaksjonen og Brev 2000 takkar for seg, og trekkjer seg no tilbake til den ikkje-offentlege brevskrivinga for alvor. Lev vel, alle gode Brev 2000-lesarar- skam over alle tekstmeldingar og overflødig straumpost! Brevskrivinga leve!!!

BREV 2000

Øyvind S. Ådland

Jazz – Kunsten å vinna att gliset

– Me hadde mest ingen plater heime. Men far hadde ein kassett av Ella Fitzgerald i bilen som eg lærte utanåt, minnest Guro Gravem Johansen (27), vokalist i Søyr og kvartetten Crazy Moon.

Guro Gravem Johansen trur det er ein universell trong til å formidla. – Eg har funne gleden i mi uttrykksform. Verda er full av uttrykk, det er sjeldan det oppstår noko genuint nytt. Det handlar meir om eit genuint tilfelle av dialog, seier ho.

Forutan å syngja i Søyr og Crazy Moon underviser Guro Gravem Johansen mellom anna ved Viken Folkehøgskole, Musikkhøgskolen og Universitet i Oslo. Bak seg har ho fire år ved Musikkhøgskolen i Oslo, der Sidsel Endresen og Elin Rosseland

var lærarane hennar. Ho er frå Tennskjær i Troms. Ho hevdar ho har sete for mykje åleine. At dette kan hende har hindra ho i å reagere med omgivnaden, at

ho ikkje så lett finn grepet om det spontane. – Men eg har lært å lytta, å gå inn i musikken med tankane. Å utfordra den emosjonelle forståinga. Eg har lært å stola på eigen smak.

Guro Gravem Johansen er i ferd med å skapa eit fundament, skapa ein ståstad og finna ei oversikt.

– Men eg er framleis fødd i går og leitar etter eit heilskapleg musikalsk bilete. Ungar imiterer personar som er viktige for dei til dei lærer seg å snakka. Eg imiterte det eg syntest var fint, seier ho og fortel om bilturane i baksetet med tonane til ein Fitzgerald-kassett. – Eg lærte meg alt på den kassetten. Kunne alle songane – alle fraseringsane.

Ikkje overflødig

Det er eit par bilturar sidan den gong. Guro imiterer ikkje lengre, men formidlar jazz saman med

veteranar innan norsk moderne jazz i kvartetten Crazy Moon. Eller i ensemblet Søyr.

– Når ein går tom for idear tyr ein til klisjeane. Fyller ut med soul eller blues fraser og pøser på med tonar, fordi ein er i beit og leit etter noko anna. Dei gode idéane kjem når ein torer å la vera å pøsa på. Men stola på at dette er nok, at dette held. Skulle eg ha noko mål som musikar, må det vera å ikkje å syngja noko overflødig. Ho veit det meste er sagt og sunge før. Ho veit at klisjeer eksisterer ikkje utan grunn.

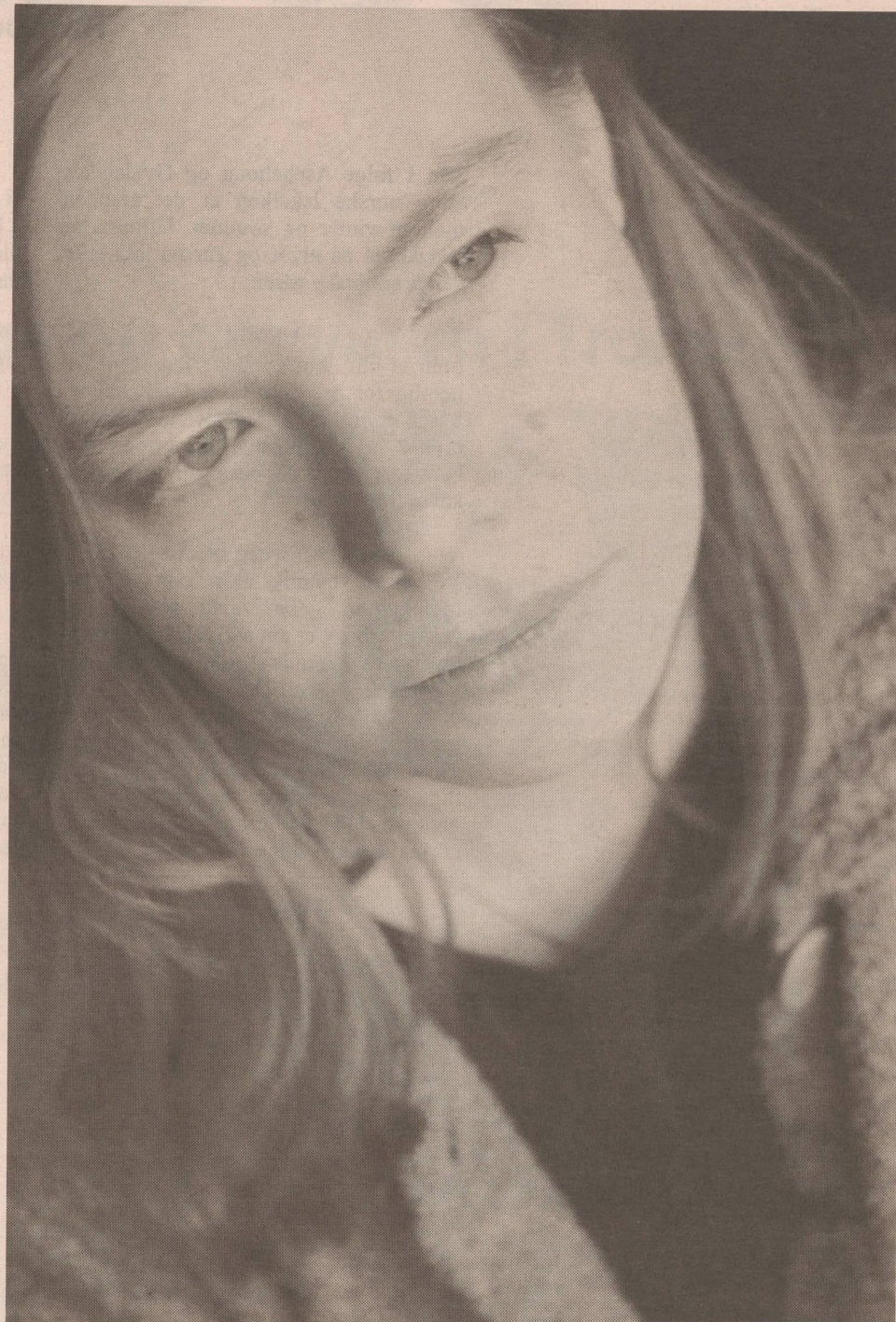
– Ein må finna sin eigen musikalitet. Prøva å tenkja nytt. Gå rett på, ikkje ta for mange omvegar, men la dei spontane impulsane sleppa til. Når eg øver prøver eg til dømes å improvisera som ein saxofon for å finna eit anna klangrepertoar, seier Guro Gravem Johansen og nynnar slik at ein skjønar den rette songen som kan koma frå ein sax i vokal-form.

Dei kallar det jazz

Guro snakkar om å vera til stades. Om halda fokus på kjøt og bein. Og peikar på den fusjonen mellom jazz og tekno.

– Jazzomgrepet held på å verta utvatna. I kjølvatnet av musikarar som leitar etter nye uttrykk og dermed nye sjangrar å fusjonere, –som jazz alltid har gjort, hiv dei kommersielle kreftene seg på. Det nye uttrykket har ei form som målgruppa for pop-musikk, som ei konsumvare kjenner seg att i. Ein blandar ein sax med litt plategnikking frå ein DJ, – og så seier dei unge dei har vore på jazzkonsert.

Guro Gravem Johansen



peikar på at heile den kollektive tankegangen er i ferd med å bli borte, og at ein i staden får ein noko som liknar meir på individualisme.

– Ein treng ikkje lengre lytta aktivt og utviklinga skjer ikkje på jazz sine premiss. Jazzen har eit gjenkjenneleg særpreg, ein identitet som opnar opp for det umiddelbare – det som skjer på scena, det som skjer der og då. Det er som ein indre barnsleg fryd. Jazz handlar om å gjenvinna gliset. Dette kan aldri teknoloopen erstatta, seier Guro Gravem Johansen.

Gløyma seg sjølv

Fordi om musikken kan innby til ei stemning som er høgtidleg,

tyder ikkje det at eg tek meg sjølv høgtidleg, påpeikar Guro. Og medgir at det er dagar ho må tenkja konkurranse og overleving. At ho skulle vore populær.

– Men ein må gløyma seg sjølv for å skapa noko fint. Drivkrafta er ikkje at andre skal synast bra om meg, men at det eg gjer er bra. Då kjem den jublande barnekjensla attende, som kom den gongen når dei vaksne klappa etter du hadde sunge, seier Guro Gravem Johansen. Som veit når gliset vender tilbake. Som kan kunsten å vinna att gliset.

Inger N. Bråtveit
(tekst og foto)

På sporet

Jeg velger meg april
- Bjørnstjerne Bjørnson

O Foraar! Foraar! red mig!
Ingen har elsket dig ømmere end jeg.
- Henrik Wergeland

Aa nei for Himil rein og klaar!
Aa sæle meg, no er det Vaar!
- Arne Garborg

[Spring is] when life's alive in
everything.
- Christina Rossetti:

An optimist is the human
personification of spring.
- Susan J. Bissonette:

The year's at the spring
And day's at the morn;
Morning's at seven;
The hill-side's dew-pearled;
The lark's on the wing;
The snail's on the thorn;
God's in his heaven,
All's right with the world!
- Robert Browning

Spring is when you feel like
whistling even with a shoe full of
slush.
- Doug Larson

Summer makes me drowsy,
Autumn makes me sing,
Winter's pretty lousy,
but I hate Spring.
- Dorothy Parker

in just-
in Just-
spring when the world is mud-
luscious the little
lame balloonman
whistles far and wee
and eddieandbill come
running from marbles and
piracies and it's
spring
when the world is puddle-wonderful
the queer
old balloonman whistles
far and wee
and bettyandisbel come dancing
from hop-scotch and jump-rope and
it's
spring
and
the
goat-footed
balloonMan whistles
far
and
wee
- e.e. cummings

April is the cruellest month, breeding
Lilacs out of the dead land, mixing
Memory out of desire, stirring
Dull roots with spring rain.
Winter kept us warm, covering
Earth in a forgetful snow, feeding
A little life with dried tubers.
- T. S. Eliot

Vår. I følge Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon er det årstiden mellom vinter og sommer. Utopia tar leksikonet på alvor og går på jakt etter den nordnorske våren.

Ukjent

Men vi blir skuffet. Dette fenomenet er nemlig for oss nordboere totalt ukjent. Våren er for oss en eneste stor gåte, en mytisk og sagnomsust tidsperiode som bare forblir en vag forestilling mens vi kaver rundt i snødrivet.

Ingen kvitring over eng

Vi våkner nemlig aldri opp til glad fuglekvitte og bar asfalt. Nei, blir vi vekket av noe, er det måkeskrikets kravstore og insisterende skvalder. Betegnende i grunnen. I Nord-Norge har vi én fugl til hver årstid: den svarte kråka om vinteren og den salighvite måken om sommeren. Dessverre er de begge like uhøflige og usympatiske der de holder sitt øredøvende leven fjernt fra tanken om en normal årstidssyklus.

Årstidenes bløff

For våren skal for landområdenes vedkommende være preget av raskt stigende temperatur, lite skyer og nedbør, sier leksikonet. En rask titt ut av vinduet avkrefter årstidslovens lange arm. Her er ingen vår, bare metervis med stygg, skitten snø.

Våren 1998

Vi som har opplevd våren, sier man med et hjertesukk og tenker på den tiden det blir lysere og varmere ute, mens man inni blir, ja, lysere og varmere.

Selv husker jeg med bitterhet våren 1998, dessverre forsov jeg meg den dagen.

En klype salt

Hva gjør man så i sør om ikke å strø salt i sårene: Våren er en klisjé, synger deLillos.

Nei, spar oss for hovmod og dårlig skjult skadefryd. Klisjé er noe utbrukt, ikke ubrukt – slik den nordnorske våren.

Litterær motstand

Også litteraturhistorien er imot oss. Som en eneste lang hyllest til dette fabelaktige foråret kan man undre seg om det ikke finnes en eneste nordnorsk observatør. Hun ville nok neppe vært mer jordnær (for der ligger jo snøen), men hun ville nok kalt en spade for en spade (da det er det som er vårens redskap her nord).

Løsning?

Konklusjonen er nådeløs. Den tapte årstid er et faktum: våren er ikke for oss. Men med to meter snø til smelting er vi kanskje vårløs, men vårløsninga, den kommer.



V den tapte årstid

Hva synes du om våren i Tromsø?

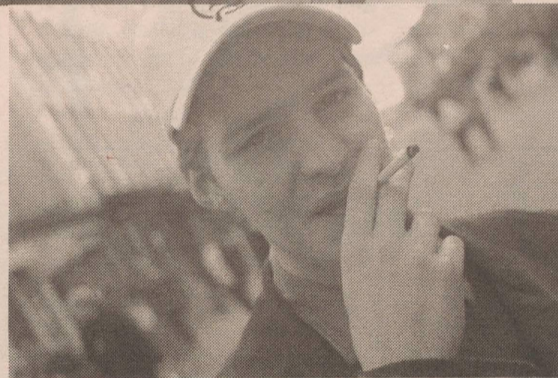
Bodil Dahlhaug
operasjonssykepleier

– Jeg synes ikke våren her oppe er noe særlig.



Øystein
arbeidsledig

– Hvilken vår?



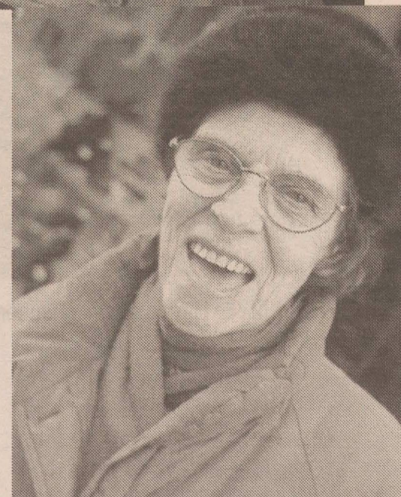
Mia Karinadotter
nybakt mor

– Hvilken vår? Våren lar vente på seg.



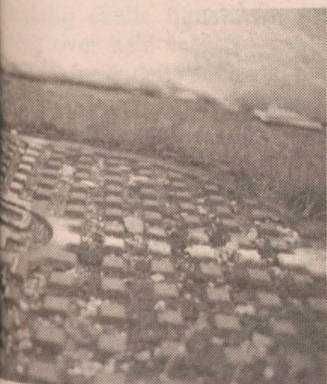
Karoline Lorentzen
det kvinnfolk driver med

– Våren er ikke så verst. Den var bedre før. Jeg husker at jeg gikk uten sokker i småsko en gang 17.mai.



Vegar Andreassen (tekst), Hanne Stien og Reidun Faye (foto)

Våren finnes nok der et sted. Under snøen.



En likbarberers vise

Han stinker av formalin og synger muntre viser om sin jobb på likhuset. Harald Jens Johansen er mannen som vakte nasjonal oppsikt med kreistepinnen, oppfinnelsen som skulle forhindre forstoppelse.



Kreistepinnen er to håndtak forbundet med snor som uheldige toalettbesøkende med hard avføring kan holde seg fast i mens de konsentrerer seg om å få jobben gjort. Den 25. mai 1990 sendte den nå 59 gamle Senjaværingen et brev til pressen hvor han forklarte:

Grunnen til at jeg henvender meg i brev på denne måten er at jeg på tampen av året i fjor gjorde en oppdagelse og oppfant et remedium som jeg tror kan ha interesse langt utenfor det rent private. . . Jeg innser imidlertid at jeg ikke har verken kapital eller produksjonsapparat til et så stort prosjekt, og det viktigste for meg blir da at jeg har gjort denne nyskapning på bakgrunn av egne observasjoner i menneskelig adferd og uten bistand av andre.

Stor oppsikt

En slik bekjennelse vakte oppsikt og Harald ble intervjuet av Dagbladet, Nordlys og Tromsø. Gang på gang måtte han demonstrere sin geniale oppfin-

nelse foran et henrykt pressekorps.

– Som ung jobbet jeg på gård, forteller han. Faren på gården var et alvorlig naturmenneske. Jeg la merke til at han knyttet nevene mens han tygde, og det var dette underlige ansiktsuttrykket som siden ble inspirasjonen til kreistepinnen. Han skjønnte at dette var en observasjon som hadde betydning for hans egen og andres pottetrening.

– Spesielt små barn har vanskeligheter på toalettet og jeg kunne nå dele mine egne erfaringer med andre. Hadde jeg bare hatt et verksted kunne jeg fått produktet mitt lansert på verdensmarkedet.

Duett med Dagny

Harald har i de seinere årene samarbeidet med den lokale kult-poeten Dagny Antonsen.

– Jeg har kjent Dagny siden åttitallet, men vi begynte først å opptre sammen i 1995. På den tida da Dagny prøvde å få diktene sine publisert sendte hun arbeidene sine rundt for å få respons. Jeg var en av dem hun tok kontakt med. Vi har jobbet sammen på ei bok som heter *Danser Singoala*. Singoala er et sigøynerord og Dagnys bestefar var sigøyner. Det forklarer kanskje hvorfor hun er så eksperimentell i klesstilen.

Dagny og Harald har underholdt sammen på kulturhuset og de har fremført viser for tidligere ordfører Alvhild Yttergård. I fjor fikk Dagny – en kvinne i sin beste alder – problemer med hjertet, og de har ikke gjort noe den siste tiden. Hun har imidlertid kommet seg i år og radarparet skal innvie et hus for NHL seinere i år.

– Jeg og Dagny har til og med sendt dikt til dronning Sonja! forklarer han stolt.

Humor bak alvor

– Når Jens Bjørneboe var på sin reise i Nord-Afrika, kom han en gang til en by hvor han møtte en likbarberer. Hver by hadde sin egen likbarberer. Likbarbereren var en meget hyggelig mann. Det var da jeg leste denne historien at jeg skjønnte at jeg og den lokale likbarbereren var i samme båt.

Harald jobber på helsefagskolen hvor han gjør døde mennesker klare for sin siste reise. Som ung ble han utdannet av hærens sanitet, men begynte sin karriere på likhuset på åttitallet etter at han omskolerte seg på grunn av en yrkesskade.

– Det finnes ingen hengehuer i min jobb, sier Harald. – Når du har sett forskjellen på et lik og et levende menneske, så utvikler du fort en sans for humor.

Michael Wynn

*Jeg begynner alltid dagen
Med å skifte barberblad,
Jeg sikter etter saksa
Og ser om den er bra.
Så tar jeg tak i nesen
Og vender kjaken til
På dagens første reisende
Som skal bli glatt og gild.*

KAN MYE: Harald Jens Johansen er oppfinner, dikter og jobber på likhuset.

FOTO: KRISTER BRANDSER



FOTO: JON TERJE EITERÅ

Norges selvoppevnte rockregenter, Gluecifer, er igjen plateaktuelle med *Tender is the Savage*. De gjester Tromsø torsdag 11.mai, for anledningen på en splitter ny konsertscene.

Tilbake på tronen

- Jeg håper folk vil digge den, svarer Gluecifers vokalist Biff Malibu på beskjedent vis når han blir spurt om hvilke forventninger han har til den nye skiva. Fritjof Jakobsen, som han heter blant oss vanlige dødelige er tydelig stolt av skiva. Med all grunn skal vi tro konsertarrangør Egon Holstad som på sedvanlig nøkternt vis allerede har utropt denne platen til en av de beste norske platene noensinne.

Profeter i eksil

Etter å ha turnert USA med navn som Motorhead og Nashville Pussy, og å ha blitt signet på amerikanske SubPop er det betimelig å spørre om bandet har tenkt å flagge ut. Biff kan berolige oss med at så ikke er tilfellet. Nå er det som kjent vanskelig å bli profet i eget land, noe som tydeligvis gjelder dobbelt opp hvis en spiller hardrock.

Gluecifer debuterte i 1997 med fullengderen *Ridin' the Tiger* på svenske White Jazz til øredøvende stillhet i norsk presse, mens svenske Expressen skroet bandet opp i skyene. Siden kom albumet med den beskjedne tittelen *Soaring with Eagles at Night to Rise with the Pigs in the Morning*, nok en gang var mottakelsen ufortjent lunken. På dette tidspunkt hadde bandet opparbeidet seg et høyst fortjent rykte

som et av Norges aller beste liveband, noe de fleste som opplevde dem på Blå Rock i '97 kan skrive under på. De fikk også i oppdrag å åpne fjorårets Roskilde festival, som det første norske band noensinne.

Feedback Scene

Scenen Gluecifer spiller på har sin debut som konsertscene for band. Feedback Scene er navnet og befinner seg i underetasjen

på Strøket. Det loves god sikt og enkel tilgang til bardisk. Så da skulle alt ligge til rette for en strålende begivenhet som du bør kunne deg å overvære. Skal vi tro Biff Malibu gleder Gluecifer seg til å komme tilbake til Tromsø. Det bør du også.

Thomas Johansen

Ringenes herre

Ringenes Herre er en lang bok. Filmen kommer snart, men i mellomtiden kan du kose deg med en kort trailer på nettet.

Helt siden nyheten om at en av tidenes mest populære bøker endelig skulle filmatiseres har fans over hele verden kranglet om hvorvidt dette er en god ting eller ei. 7. april kunne man laste ned en to minutter lang trailer fra den offisielle hjemmesiden.

Denne korte snutten har skapt voldsom interesse, på 24 timer ble det rapportert om 1,6

millioner nedlastinger og etter en uke var tallet steget til 6,6 millioner. Dette er oppsiktsvekkende med tanke på at filmen ikke blir sluppet før sommeren år 2001. Filmklippet kan enten lastes ned fra den offisielle siden www.lordoftherings.net eller på fansiden www.tolkien-movies.com.

Thomas Johansen



Sinte unge menn

Fucking North Pole Punk Metal Festival 2000 på Kaos

Project HTLR SNTZL spilte tøff cryptrock under mottoet "øving er teit." The Vanskapt fra Svolvær spilte mer tradisjonell hardcore - og hadde en ikke helt heldig dag - kanskje noen flere timer i øvingsrommet hjelper. Preslex var vinnere av

ungdommens kulturmønstring og gjorde en god konsert, selv om de til tider kan virke som et slags Turdus Light. Turdus Musicus som avsluttet kvelden beviste nemlig nok en gang at de er konger på haugen.



FOTO: JON TERJE EITERÅ

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...



FOTO: JON TERJE EITERA

TORSDAG

På Tromsø Kunstforening åpner en ny utstilling med **Gunn Harpitz'** skulpturer og **Anne Sofie Blytts** maleri.

4
mai

Konferansen «**Higher Education for Peace**» på Universitetet, starter i dag og varer til søndag.

FREDAG

Internasjonal militærnekterdag

5
mai

Fisk står på programmet i dag, og Studenthuset *driv* er stedet for **fiskeridagan i Tromsø**, som går av sabelen i dag og i morgen. På *driv* blir det utstillinger, bryggesalg av fisk, bacalao-kveld, seminarer og mye mer.

På Teaterkaféen presenterer tromsøjenta **Merethe Mikkelsen** med band sin debutcd «**Where do you start**» klokka 21.30. Skiva ble sluppet i november i fjor.

På Kaos er det releasekonsert med **Nikkeby Lufthavn** og **The Nihilists**, som begge gir ut hver sin 7" og det feires med konsert.

LØRDAG

På Teaterkaféen er det klart for improvisert jazz, blanda med afrikanske klanger med **Coloured Moods** (norsk/ghanesisk) klokka 22.00.

6
mai

SØNDAG

På Tromsø Museum holder universitetslektor **Franck Pettersen** foredrag over **månedens stjernehimel** klokka 12.00.

7
mai

TIRSDAG

Karaokekveld på Carl Johan pub hver tirsdag og søndag fra klokka 22.00.

9
mai

ONSDAG

Gax Amigos spiller på Victoria Fun Pub i kveld.

10
mai

På Nerstranda senter er det klart for vårens **moteshow** klokka 18.00. Konferansier for anledningen er **Mini Jakobsen(!)**.

TORSDAG

11
mai

På **Litteraten** (teaterkaféen) i kveld klokka 20.00, får du møte en av Norges beste novellister, **Laila Stien**.

Gax Amigos spiller på Victoria Fun Pub i kveld.

12
mai

Tromsø Kristelige Studentsamfunn inviterer til **Forbundsmesse** i bymisjonskapellet klokka 19.00.

FREDAG

På Kaos blir **Bob Marley** høytidelig minnet, og Bob Benoni inviterer til intim reggaeaften.

På Victoria Fun Pub spiller **Three Men Electro Acoustic Jam** i kveld og i morgen.

13
mai

Riksteateret presenterer «**Et dukkehjem**» av Henrik Ibsen i KulturHusets storsal klokka 19.30. Anneke von der Lippe spiller Nora.

LØRDAG

14
mai

Geolog Per Bøe gir deg **mer enn gråstein** fra klokka 12-16 på Tromsø Museum. Her viser han fram forskjellige mineraler og bergarter, og forteller litt om historia deres.

SØNDAG

I KulturHuset er det klart for **opera/operettegalla** klokka 19.30. Kammerkoret Ultima Thule er for anledningen utvidet til rundt 50 sangere, og orkesteret består av 28 musikere fra Tromsø Symfoniorkester. I tillegg deltar tre solister fra Den Norske Opera. Forestillinga går også mandag 15.